

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ
KOMBINOVANÉ STUDIUM
2013–2016**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Karolína Burianová

**Situace České republiky v oblasti korupčního chování.
Možné cesty boje proti korupci v systému veřejné správy
v České republice**

Praha 2016

Vedoucí diplomové práce:

Dr. Jindřich Nový, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER

COMBINED (PART TIME) STUDIES

2013-2016

DIPLOMA THESIS

Karolína Burianová

**The situation of the Czech Republic in corrupt behavior .
Possible ways of fighting corruption in the public
administration system in the Czech Republic**

Prague 2016

Diploma Thesis Work Supervisor:

Dr. Jindřich Nový, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorky .....

Anotace

Diplomová práce se zabývá situací České republiky v oblasti korupčního chování ve veřejné správě. Zajímá se o vládní program boje proti korupci. Zjišťuje, jaká opatření byla přijata a jak byla plněna. Zabývá se vládním programem boje proti korupci a také o to, zda vláda plní doporučení, která jí byla uložena.

Klíčová slova

Korupce, index vnímání korupce, vládní program boje proti korupci, veřejná správa, transparentnost, měření korupce, strategie vlády

Annotation

This thesis deals with the situation of the Czech Republic in the field of corruption in public administration. Interested government's program to fight corruption . Determines what measures have been taken and how it was implemented. It deals with the government's program to fight corruption and also about whether the government is complying with the recommendations , which was imposed .

Key words

Corruption , Corruption Perception Index , the government's program to fight corruption, governance , transparency , measurement of corruption , the Government's strategy

OBSAH

ÚVOD	9
1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE, KATEGORIZACE POJMŮ	11
1.1.Definice korupce.....	11
1.2.Znaky korupce.....	12
1.3.Typy korupce.....	13
1.3.1. Malá administrativní korupce.....	14
1.3.2. Zneužívání veřejných zdrojů.....	14
1.3.3. Klientelismus.....	14
1.3.4. Nepotismus.....	15
1.3.5. Prodej pozic.....	15
1.3.6. Střet zájmů.....	16
1.3.7. Lobbying.....	16
1.4.Rozsah korupce.....	17
1.5.Whistleblowing.....	18
1.6.Veřejná správa.....	19
1.7.Příčiny korupce.....	21
1.8.Korupce na úřadech.....	22
1.9.Úplatek.....	23
2. SOUČASNÁ SITUACE V OBLASTI KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ V ČR	25
2.1. Index vnímání korupce.....	26
2.2.Měření korupce.....	26
2.3.Oblast působení korupce.....	27
3. VÝVOJ KORUPCE V ČR	29
3.1.Korupce v první republice.....	29
3.2.Korupce v komunistických státech.....	30
3.3.Korupce po roce 1989.....	31
4. VLÁDNÍ PROGRAM BOJE PROTI KORUPCI	33
4.1. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí.....	33
4.2.Protikorupční agenda.....	34

4.3.Rámcový resortní interní protikorupční program.....	35
4.3.1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu.....	36
4.3.2. Transparentnost.....	37
4.3.3. Řízení korupčních rizik.....	37
4.3.4. Postupy při podezření na korupci.....	38
4.3.5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu.....	38
5. STATISTICKÉ UKAZATELE V LETECH 2011 – 2014.....	40
5.1.Index vnímání korupce CPI.....	40
5.2.Globální barometr korupce GCB.....	41
5.3.Hodnoty CPI v letech 2011 – 2014.....	42
5.4.Zpráva Evropské komise o korupci.....	43
5.5.Mapování korupce.....	44
6. PŘEDPOKLADY PRO ÚSPĚŠNÝ BOJ S KORUPCÍ	
   PODLE OECD.....	47
6.1.Státní moc.....	47
6.2.....	47
6.3.Finanční oblast.....	47
6.4.Legislativní oblast.....	48
6.5.Informační oblast.....	49
7. SITUAČNÍ ANALÝZA VÝVOJE KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ NA	
   KONKRÉTNÍM PŘÍPADU.....	50
7.1.David Rath.....	50
7.2.Zatčení Davida Ratha.....	51
7.3.Soudní proces.....	52
8. VÝSLEDEK PREVENCE A OPATŘENÍ STÁTU.....	58
8.1.Zpráva Skupiny států proti korupci.....	58
8.2.Hodnocení Rekonstrukce státu.....	60
8.3.Hodnocení skupiny států proti korupci.....	62
9. NÁVRHY PROTİKORUPČNÍCH	
   OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ	65
9.1.Vytváření a posilování protikorupčního klimatu v ČR.....	65
9.2.Zvyšování transparentnosti veřejné správy a politických stran.....	65

9.3.Podpora odhalování.....	68
9.4.Projekt Rekonstrukce státu.....	69
9.4.1. Průhledné financování politických stran a volebních kampaní.....	70
9.4.2. Elektronická majetková přiznání ke dni nástupu do funkce.....	71
9.4.3. Zákon o registru smluv.....	71
9.4.4. Zrušení anonymních akcií.....	72
9.4.5. Zákon o nominacích do dozorčích rad.....	72
9.4.6. Služební zákon.....	73
9.4.7. Zákon o státním zastupitelství.....	73
9.4.8. Průhledný legislativní proces.....	74
9.5. Doporučení Evropské komise pro Českou republiku.....	74
ZÁVĚR.....	71
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	78

ÚVOD

Korupce je jedním z největších problémů současné společnosti České republiky. Je považována za jeden ze závažných celosvětových problémů. Setkáváme se s ní denně, ať chceme, či nechceme. Téměř každý den na nás v médiích čekají nové zprávy, týkající se korupce.

Medializace korupčních aktivit je do jisté míry přínosná, ale může také přispět k pocitu, že korupce je všude kolem nás a že se jí nelze vyhnout. Je to jev, který je vnímán negativně ve všech vyspělých zemích.

Patří mezi nejzávažnější normy protispolečenského jednání a je označována jako jev, který narušuje základy právního státu a demokracie. Oslabuje důvěru a způsobuje řadu politických, morálních a v neposlední řadě i ekonomických škod.

Je jedním ze zásadních problémů veřejné správy. Cílem práce je analyzovat aktuální problematiku korupčního chování, zjistit jaká opatření byla přijata a jakým způsobem jsou plněna.

Z úst politiků velmi často slyšíme, že jejich cílem je transparentní veřejná správa. Ve své práci jsem se zaměřila na vysvětlení toho, co si pod tím má člověk představit, co je k tomu potřeba.

Definovala jsem pojmy, které s korupcí souvisí. Popsala jsem strategii vlády České republiky v boji proti korupci včetně jejích protikorupčních programů a Akčního plánu pro následující období.

Korupce se nedá změřit, nejsou o ní nikde přesné statistiky, protože korupce přesně změřit nejde. K dispozici jsou různé indexy, které vyjadřují vnímání korupce občany a na základě těchto indexů se provádí různá hodnocení korupce.

Ve druhé části své práce jsem se zaměřila na konkrétní korupční případ, který je v současné době aktuální. Nedávno byly vydány zatím nepravomocné rozsudky v korupčním případě Davida Ratha.

Korupce je negativní společenský jev, který ukazuje morální a hodnotové postoje dané společnosti. Chápání korupce a její závažnosti je významně ovlivněno kulturou, prostředím, ve kterém lidé žijí a hodnotami, které vyznávají.

1. ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE, KATEGORIZACE POJMŮ

1.1. Definice korupce

Korupce – co je korupce? Literatura nám nabízí různé definice korupce z pohledu různých věd. Slovem korupce se původně rozumělo hnití organických látek, rozklad a rozpad toho, co kdysi bylo živé. Později se korupcí rozuměla obecně degenerace a deformace toho, co původně bylo dobré. Tak došlo k významu korupce jako sociální zkaženosti, deviantního chování a demoralizace. Od tohoto významu se přešlo ještě dále k významu mravnímu. Slova korupce se začalo používat k označení kriminálních činů, ilegálního jednání a mravního rozpadu. V jádru kladná forma jednání – poskytnutí hodnotného daru dárce obdarovanému – je při korupci zneužita pro morálně „nefér“ záměry.

Při korupci jde o jednání, které má vnější formu dávání určitému člověku daru dárce. Souvislost naznačuje, že jde o nefér jednání, o jednání morálně nesprávné, o nespravedlnost v širším slova smyslu. Dárce si obdarovaného darem doslova kupuje. Dárce obdarovaného navádí k nefér jednání a darem ho podplácí se záměrem navýšení vlastního zisku.

Pro slovo korupce máme v češtině výstižný termín – úplatkářství, podplácení, prodejnost (až prostituce). Vzhledem k rozrůstání korupce u nás i ve světě v dnešní době není nutno toto slovo překládat do češtiny. Braní úplatek jako určitá negativní forma projevení vděčnosti se tak rozmohla, že se často nad tím nepozastaví ani ten, kdo úplatek bere, ani ten, kdo úplatek dává. Korupční jevy a korupční aféry můžeme sledovat na každém kroku. Podle některých šetření se většina lidí u nás domnívá, že korupce v podnikání je samozřejmostí – nutným zlem.¹

---

¹ KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie vděčnosti a nevděčnosti – kudy vede cesta k přátelství*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, s. 22, 23. ISBN 978-80-247-1838-5

Mezinárodní organizace Transparency International definuje korupci jako zneužití pravomocí za účelem získání nezaslouženého osobního prospěchu. Znamená jednání představitelů veřejného sektoru, kterým se nedovoleně a nezákonně obohacují prostřednictvím zneužívání pravomocí, které jim byly svěřeny. Korupce je zradou závazků vůči celku a jeho morálním zásadám.² Nejčastěji je korupce chápána jako akt reciprocit – jedna služba je provedena výměnou za druhou, přičemž směna může i nemusí obnášet peníze.³

1.2. Znaky korupce

Znakem korupce je, že je vedena touhou po zisku či jiném osobním prospěchu. Neoprávněná výhoda nemusí mít pouze peněžní podobu. Úplatkem může být jakákoliv neoprávněná výhoda, ze které může mít uplacená osoba prospěch. Může spočívat v jakékoliv výhodě spočívající v přímém majetkovém obohacení (např. věcný dar) nebo v jiném prospěchu nemajetkové povahy – určitá protislužba. Často vzniká pouze sít' vzájemných vazeb, z nichž jejich účastníci profitují zpravidla až s časovým odstupem, často jen tím, že jsou součástí tohoto systému.

Ke korupčním vztahům nemusí docházet pouze ve vztahu soukromá osoba – veřejný činitel, ale i v případě dvou soukromých osob. Jedna ze stran tohoto vztahu má obvykle zájem na získání zakázky nebo výhody od strany druhé a zástupce strany druhé je v pozici, že o přidělení zakázky, či jiné výhody, může rozhodovat.

V korupčním vztahu jsou vždy tři strany, přičemž ta třetí, pasivní, je vždy stranou poškozenou. Může jí být např. daňový poplatník v případě předražené veřejné zakázky nebo neoprávněně vyplacené dotace ze státního či místního rozpočtu. Důsledkem korupce pak je, že veřejné instituce přestávají sloužit veřejnému zájmu a naopak se stávají platformou pro sledování zájmů soukromých. Dochází k narušení výkonů

---

² TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě.[on line], 2008 [cit. 2015.-4-20], s.17.
Dostupné:http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

³ RYSKA,P.,PRŮŠA,J. *Korupce Ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause, 2013, publikace 6/2013, s.18. ISBN 978-80-247-1838-5

základních funkcí státu. Jeho rozhodování se přestává řídit obecně závaznými pravidly a začíná poskytovat výhody na základě kupní síly.⁴

1.3. Typy korupce

Korupci ve veřejném sektoru můžeme rozdělit do dvou skupin a to na korupci byrokratickou a politickou. Byrokratická korupce se týká státních úředníků. Politická korupce se naopak týká vrcholných politiků a neobnáší pouze rozhodování o veřejných zdrojích, ale i zákonodárnou činnost.⁵

Existují různé typy korupčního jednání, které se od sebe liší především společenskou nebezpečností.

Typologie korupce ve veřejné správě:

- Malá administrativní korupce
- Podplácení úředníků
- Záměrně nepřehledné regulace, zatemňování pravidel, špatná organizace
- Zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové činnosti
- Zneužívání veřejných zdrojů
- Nehospodárné využívání veřejných zdrojů
- Soukromý prospěch z privatizace
- Zneužívání úřední moci při udělování zakázek
- Nepotismus, Klientelismus, „prodej pozic“

---

⁴ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [on line]. 2008, s.18. Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

⁵ RYSKA,P.,PRŮŠA,J. *Korupce Ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause, 2013, publikace 6/2013. ISBN 978-80-247-1838-5

1.3.1. Malá administrativní korupce

Z důvodu nedostatečného veřejného dohledu a kontrolních mechanismů je možné, aby jednotliví úředníci byli podpláceni soukromými subjekty proto, aby si tyto subjekty zajistily nějakou výhodu. Podplácení může být iniciováno soukromými subjekty nebo může být naopak vyžádáno úředníky, kteří jej mohou realizovat organizovaným způsobem.

Tyto korupční příležitosti mohou být dále vytvářeny nadměrnou a nepřehlednou regulací, která nutí soukromé objekty ke „kratší cestě“ pro řešení jejich záležitostí za pomoci úplatků. Pokud nejsou známa jasná pravidla pro podnikání nebo jsou nepřehledná, je to další cesta k získávání úplatků především od malých podnikatelských subjektů skrze zneužívání pravomocí, vyplývajících z dozorové činnosti veřejné správy.⁶

1.3.2. Zneužívání veřejných zdrojů

Tento typ korupce, ke kterému může docházet přes skryté rozpočtové položky nebo skryté bonusy k platům, vytváří podmínky pro organizovanou formu korupce. Bonusy jsou vypláceny na odpovědnost vedoucích pracovníků. To je vybavuje mocí vyžadovat od svých podřízených nestandardní úkony. Vytváří se tak korumpovaná síť vzájemných služeb a protislužeb uvnitř samotné organizace veřejné správy. Fungování takové sítě vede k neefektivnímu hospodaření s veřejnými zdroji.

1.3.3. Klientelismus

Pochází z latinského slova *clien* – poslušný. Označuje upřednostňování přátel a příznivých skupin. Je založen na vztahu mezi závislými klienty a jejich patronem. Nejvýraznějším rysem je uznaná nerovnost zúčastněných stran. Vztah je přísně osobní a

---

⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [online] 2008, s.19. [cit. 2015-4-30] Dostupné z:http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

tím se liší od neosobních vztahů tržního typu. Vede k tomu, že rozdělování statků neprobíhá na základě neosobních pravidel trhu, ale je nahrazen pravidly známostí, protekcí a lidí zapojených do určité klientské sítě.

1.3.4. Nepotismus

Slovo pochází z italského slova nepos – vnuk. Je to způsob uplatňování, upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince na společenské struktury prostřednictvím prosazování vlastních příbuzných a oblíbenců do lukrativních a společensky vlivných pozic a rolí. Vzniká síť vzájemných vazeb a osobních kontaktů, kde rodinné vztahy určují vztahy politické a ekonomické.

1.3.5. Prodej pozic

Charakteristickým znakem je skutečnost, že dochází k upevňování a rozšiřování vlivu významného jedince prostřednictvím placeného protěžování. Tento jedinec je v postavení, které mu umožňuje rozhodování o personálních otázkách. Pracovní místa, o nichž rozhoduje, pak obsazuje na základě úplatků, které získává od zájemců o tyto pozice. Jakmile tito kandidáti místo získají, chovají se k němu jako ke kořisti, neboť se jim musí vrátit vynaložené náklady.

Společným znakem klientelismu, nepotismu a prodeje pozic je skutečnost, že toky výhod v rámci těchto vztahů mohou probíhat až se značným časovým odstupem. Z tohoto důvodu lze tyto formy korupce velmi těžko odhalovat.

Osoby, které se těchto vztahů účastní, těží již ze samotné účasti na tomto vztahu. Velmi často se nejedná o finanční výhody. Může jít o prestiž či jiné nemajetkové benefity, např. přístup k informacím, výhodná zaměstnání, rychlejší pracovní postup, apod. Postupně mohou přerůst do korupční symbiózy politické elity s vlivnými ekonomickými skupinami, což je pro fungování demokratického systému, na jehož

hladkém fungování se jednotlivé elity stávají existenčně závislé. Nevyhrávají totiž ti nejlepší, ale ti, co mají nejlepší konexe a známosti.⁷

Je třeba zmínit i určité jevy, které se nepovažují za korupci, ale přímo s ní souvisí, neboť pro ni vytváří živnou půdu. Jedná se o střet zájmů a lobbying.

1.3.6. Střet zájmů

Střet zájmů není sám o sobě korupčním chováním. Je stavem, kde se riziko korupce zvyšuje. Nastává tam, kde způsob výkonu určitého zaměstnání nebo funkce může dostat nebo dostává do rozporu se soukromým zájmem osoby, která toto zaměstnání nebo funkci zastává. Nejsou-li střety zájmů jasně a přesvědčivě řešeny, nevyvolávají podezření a ohrožují důvěru v nestranný výkon veřejné funkce.⁸

1.3.7. Lobbying

Lobbying je prosazováním zájmů určité skupiny v rámci politického procesu, při schvalování legislativy nebo exekutivních rozhodnutí. Při lobbyingu existuje vysoké riziko, že se pracovní metodou lobbyistů stanou různé formy korupce, neboť hodnoty, které získává lobbyista pro svého zákazníka, jsou často nevyčíslitelné hodnoty (typicky změna regulačního rámce – zákonů, vyhlášek, limitů, případně personální politiky státu). Proto ve světě existuje snaha nastavit pravidla, která by tuto legitimní činnost udělala průhlednou a kontrolovatelnou. Používanými opatřeními jsou např. registrace

---

⁷ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [on line] 2008, s. 20. [cit. 2015-05-30] Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

⁸ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [on line], 2008, s.20 [cit. 2015-4-30] Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

profesionálních lobbyistů, oznamování jejich příjmů a zdrojů těchto příjmů. V České republice žádná pravidla pro lobbying neexistují.⁹

1.4. Rozsah korupce

Malá korupce (petty corruption) – někdy bývá nazývána jako byrokratická korupce. Jde o lehčí formu korupce, kdy dochází k uplácení např. dopravních policistů, úředníků na nižších pozicích nebo jiných subjektů vyskytujících se v běžném životě, kteří jsou schopni poskytnout výhodu nebo usnadnit život korumpujícímu.

Do malé korupce je zapojeno větší množství účastníků a částky poskytované jako úplatek nedosahují vysokých hodnot. Malá korupce bývá často spojována s případy podplácení úředníků, záměrná nepřehledná regulace, zatemňování pravidel, špatná organizace, zneužívání pravomocí vyplývajících z dozorové činnosti veřejné správy.

V některých kulturách je tato korupce chápána jako tradiční způsob jednání obyčejných lidí. Se zástupci státní moci. V těchto zemích se malá korupce stala součástí života a nepovažuje se za protiprávní jednání. Některé zdroje informací uvádějí, že byrokratická korupce je nezbytná pro vznik velké korupce ve státě. Tvoří pomyslný základ pro vývoj korupčního chování jedince ve společnosti.¹⁰

Velká korupce (grant corruption) – je spojena s vysokými veřejnými činiteli a předními představiteli státní moci. Je velmi dobře organizována a funguje na základě promyšlené struktury, proto ji lze jen velmi těžko odhalit. U této korupce dochází k velmi vysokým úplatkům, ale pouze pro několik subjektů, které mají rozhodující vliv na dění v dané oblasti.

Velká korupce nabývá podob jako zpronevěra veřejných zdrojů, nehospodárné užívání veřejných zdrojů, soukromý prospěch privatizace, zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek, přidělování monopolních licencí, nepotismus,

---

⁹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [on line]. 2008, s.21. [cit. 2015-05-4]. Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

¹⁰ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce. Projevy potírání v České republice a v Evropské unii*. Mezinárodní politologický ústav, 2006, s. 58.

klientelismus, prodej pozic, získávání důležitých, běžně nedostupných informací. Tento druh korupce má razantní dopad na vnímání veřejné správy u společnosti. Každá korupční aféra spojená s politickou špičkou nebo jinými vysoce postavenými veřejnými činiteli negativně ovlivňuje pohled široké veřejnosti a podkopává její důvěru ve stát.¹¹

State capture – ovládnutí státu – nejmladší typ korupce. Jako první ho pojmenovala Světová banka ve studii *Anticorruption in Transition*. Znamená snahu ovládnout legislativní proces významnými soukromými subjekty.

Tyto subjekty jsou schopny měnit pravidla hry ve svůj prospěch prostřednictvím rozsáhlých a neprůhledných provizí, z jim poskytnutých soukromých výhod. Příjemci těchto provizí bývají nejčastěji státní úředníci a politici. Cílem ovládnutí státu je např. možnost zneužití legislativy nebo možnost ovlivňování soudních procesů.¹²

1.5. Whistleblowing

Tento pojem označuje proces odhalení nekalého jednání v určité organizaci prostřednictvím poskytnutí informace osobám nebo institucím, které mohou oznamovanou skutečnost prověřit a případně zakročit. Nejde jen o samotné oznámení, ale také o nalezení smysluplného řešení.

Whistleblowing je anglický výraz odvozený od slovního spojení *to blow the whistle* – tzn. Zapískat na píšťalku, v přeneseném smyslu upozornit na to, že se nehraje podle pravidel. Pro označení člověka, který se k tomuto upozornění odhodlá, se používá anglický výraz *whistleblower*. Nejužívanějším českým ekvivalentem je oznamovatel.

Whistleblower je člověk, který má přístup k určitým privilegovaným informacím, z nichž vyplývá nekalé jednání jiných osob působících ve stejné organizaci či instituci. Informace jsou pokládány za privilegované ve smyslu toho, že k nim kromě dotčených osob nemá nikdo jiný přístup.

---

¹¹ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce. Projevy potírání v České republice a v Evropské unii*. Mezinárodní politologický ústav, 2006, s. 58.

¹² tamtéž

Whistleblower nedisponuje žádnými pravomocemi, které by mu umožňovaly proti nekalému jednání zakročit. Je proto důležité, aby tyto informace o takovém jednání mohl předat osobě či instituci, které náleží pravomoc, umožňující autoritativně vynutit docílení nápravy. Není to člověk, který by chodil a cíleně hledal informace. Jedná se o člověka, který se náhodně ocitne v situaci, kterou by měl nějak řešit.

Whistleblowing je stále více uznávaný nástroj pro prevenci odhalování protiprávního jednání. Smyslem je zabránit nekalému jednání a předejít jeho negativním důsledkům. Jde o nástroj ochrany veřejného zájmu, který podporuje osobní odpovědnost, a zároveň o nenahraditelný zdroj informací nejen při odhalování jednání korupční povahy, ale také při odhalování činností ohrožujících zdraví nebo životní prostředí. Posiluje morální integritu společnosti a představuje účinné protikorupční opatření.

Ačkoliv whistleblower upozorněním na závažné protiprávní jednání chrání veřejný zájem, ve většině případů následně musí čelit pokusům o znevážení své lidské důstojnosti a pověsti odvetným opatřením (např. znesnadnění pracovních podmínek, odebrání osobního ohodnocení, výpověď z pracovního poměru, žaloba na ochranu osobnosti, trestní oznámení)¹³

1.6. Veřejná správa

Veřejnou správou se obecně rozumí správa veřejných záležitostí uskutečňovaných v rozhodující míře jako projev výkonné moci ve státě.

Právní vymezení pojmu správa: je to činnost, kterou vykonávají státní orgány společně s orgány jiných veřejnoprávních nebo soukromě právních subjektů. Všechny tyto subjekty jsou vázány příkazy a nařízeními. Orgány veřejné správy plní výkonné funkce, které se projevují především jako rozhodnutí. Jejich činnost je zakotvena v ústavě a v dalších právních normách, které na ni navazují.

Hlavním úkolem veřejné správy je zajištění její legality na všech jejích stupních.

---

¹³CO JE WHISTLEBLOWING [online]. Praha. 2014 [cit. 2015.05.8]. Dostupné z: <http://www.whistleblower.cz/co-je-whistleblowing/#Kdo>

Veřejná správa je souborem významných procesů řízených, regulovaných a zabezpečených specifickými institucemi zaměřenými na řízení veřejných záležitostí. (Veřejná záležitost = veřejný zájem, přičemž za veřejný zájem pokládáme vše, co se týká občana a jeho role ve společnosti)

Veřejná správa je správou záležitostí státu. Je prováděna příslušnými orgány státu, řídí se právním řádem a objektivními postuláty správy státu nebo postuláty jiných subjektů. Veřejnou správu lze globálně vymezit jako organizaci záležitostí určitého společenství (stát, obec) a jejich provádění k tomu stanovenými nositeli.¹⁴

Stát jako subjekt vykonává státní správu zejména prostřednictvím těchto státních orgánů:

- vlády (vrcholný ústavní orgán moci výkonné)
- ministerstev a ostatních ústředních správních úřadů
- odborných územních správních úřadů
- veřejných ozbrojených sborů a jiných veřejných sborů

Státní správa je činnost:

- podzákoná (je vázána zákony)
- výkonná (vykonává zákony)
- nařizovací (uplatňuje mocenské nástroje – závaznost a vynutitelnost správních aktů – vyhlášky, nařízení,...)

Výkon státní správy lze svěřit orgánům územní samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon. V takovém případě hovoříme o přenesené působnosti obcí a krajů.

Samospráva

Územní samospráva

v ČR vykonávají obce, kraje a hlavní město Praha, která je současně obcí i krajem.

Územní samospráva je veřejnou správou uskutečňovanou jinými subjekty (obci a kraji), než je stát. Má oprávnění vykonávat určité náležitosti samostatně. Stát do ní zasahuje

---

¹⁴ VEŘEJNÁ SPRÁVA: *Pojem veřejná správa*. [online] [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: www.verejna-sprava.blogspot.cz/2011/05/14-pojem-verejna-sprava.html

pouze tehdy, když dojde k porušení zákona. Základní principy územní samosprávy stanoví Ústava, která v článku 8 především zaručuje obcím a krajům právo na samosprávu.

Zachování co nejširších kompetencí na základním stupni správy je nazýváno principem subsidiarity, který je všeobecně uznávaným trendem i v Evropské unii.¹⁵

Veřejná zakázka

Pojem veřejná zakázka je velmi často používaný pojem. Jeho teoretická definice není zcela triviální záležitostí. Lze identifikovat dva základní přístupy – ekonomický a právní.

Z ekonomického pohledu ho lze definovat jako systémový návrh alokace veřejných zdrojů, který má zpravidla charakter investiční akce. Výsledek má naplňovat předem známé společenské cíle. O těchto cílech i způsobu realizace se rozhoduje v procesu veřejné volby.

Z právního hlediska je veřejnou zakázkou chápána smlouva, jejíž uzavření se řídí zákonem o veřejných zakázkách. Ten ji definuje jako zakázku na dodávky, stavební práce nebo služby, která je realizována na základě úplatné smlouvy písemně uzavřené jedním nebo více zhotoviteli, dodavateli nebo poskytovateli služeb.¹⁶

1.7. Příčiny korupce

Celou naši společnost ovlivňuje vztah k materiálním hodnotám. A blahobyt, v jakém žijeme, v nás evokuje touhu po dalších a dalších statcích, které nám trh prostřednictvím marketingových nástrojů neustále „vnucuje“. V době bez internetu a dalších vymožeností jsme neměli ani představu, že bychom si nějakou nákladnější movitou či nemovitou věc pořídili „bez fronty“ a dlouhého čekání.

---

¹⁵ VEŘEJNÁ SPRÁVA: Členění veřejné správy.[online] [cit.2015-05-05]. Dostupné z:<http://www.verejna-sprava.blogspot.cz/2011/05/16-cleneni-verejne-spravy.html>

¹⁶ OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada, 2010, s.243. ISBN 978-80-247-3228-2

Pořízení automobilu mělo v té době podstatně jinou váhu, pro rodinu znamenalo ohromnou událost a nemalý zásah do rozpočtu. Dnes máme nejen představu, ale reálnou možnost si každý rok pořídit auto jiné a nejlépe luxusní. Trh je přesycený, dochází k přirozenému vývoji cen směrem dolů a tyto produkty se pro nás stávají dosažitelnějšími, čímž ale úměrně stoupá jejich spotřeba a nároky spotřebitelů na kvalitu. To ve skutečnosti znamená pouze jedno, totiž, že čím více máme, tím více chceme. Velmi výstižně se k této problematice kdysi vyjádřil americký režisér, který řekl, že „vysoká životní úroveň spočívá v tom, že vydáváme peníze, které ještě nemáme, za věci, které nepotřebujeme, abychom imponovali lidem, které nesnášíme“.

Příležitosti ke korupčnímu jednání se objevují zpravidla v místech, kde dochází k výraznější manipulaci s peněžními prostředky. Příležitost pro korupci nastává všude tam, kde jsou veřejným činitelům svěřovány pravomoci. Smutné je, že si mnohdy tito jedinci neuvědomují, že peníze, se kterými mají nezřídka pravomoc disponovat, nepatří jim.

1.8. Korupce na úřadech

Nejvíce korumpovány jsou úřady při výkonu veřejné a místní správy či samosprávy v souvislosti se zneužíváním pravomocí úředních osob. Za hlavní důvody korupce ve veřejné správě považují:

nedostatečná prevence

absence účinného systému kontroly dodržování všech právních a interních mechanismů upravujících řádný výkon správních činností

neúčelné etické standardy v rámci fungování jednotlivých úřadů

zbytečné průtahy ve správních řízeních způsobené nedostatečným personálním zabezpečením

system odměňování pracovníků veřejné správy postrádá motivační prvky a je značně neflexibilní

V rámci veřejné a místní správy se korupční chování projevuje zejména:

- zneužíváním funkcí při obstarávání věcí veřejného zájmu
- přijímáním úplatků, provizí či „obvyklých pozorností“
- získáváním výhod v souvislosti s výkonem veřejných funkcí
- veřejným obstaráváním zboží, služeb a prací v rozporu se zákonem
- zneužíváním informací pro obchodní styk
- využíváním postavení úřední osoby pro soukromé podnikání¹⁷

1.9. Úplatek

Pojem úplatku je právně vymezen v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kde se v § 334, odst. 1 uvádí následující: „Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.“¹⁸

Toto vymezení bylo poprvé do trestního zákona vloženo novelou z roku 1999 z důvodu vyšší právní jistoty. Předmětem úplatku tedy může být jak poskytnutí peněžních prostředků, či jiných movitých věcí, tak příslibení určité výhody nebo protislužby, která se má odehrát v přítomné, či budoucí době.

Kritériem není výše úplatku. Úplatkem je poskytnutí výhody jakékoli hodnoty. Výše však hraje významnou roli pro určení povahy a stupně nebezpečnosti činu pro společnost, což je jedno ze tří zákonných kritérií výše a druhu trestu. Výši úplatku je nutno posuzovat také společně s povahou upláceného veřejného činitele resp. orgánem, u nějž působí.

---

¹⁷ CHLUDOVÁ, Z. *Korupce a návrhy na zefektivnění protikorupční politiky ve veřejné správě*. [online] Zlín, 2013. [cit. 2015-05-05] Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky, Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Petr Šimek. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/25669/chludov%C3%A1_2013_bp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., § 334, odst. 1, 2009., Přijetí úplatku. In: Trestní zákoník. 2009. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3>

Nejpřísněji je posuzováno uplácení v oblasti výkonu státní moci; zde se zásadně netolerují žádné úplatky, a to ani nižší hodnoty. Vyžaduje to zájem na čistotě veřejného života, podpořený tím, že dané funkce jsou bezprostředním naplněním demokracie – svěřením moci lidu zvoleným reprezentantům, a to na základě důvěry vyjádřené výsledky svobodných voleb.¹⁹

---

¹⁹ ŠTIČKA, M. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Česká republika, Transparency International, 2008, s.58. ISBN 8087123042

2. SOUČASNÁ SITUACE V OBLASTI KORUPČNÍHO CHOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Minimálně od roku 2006 státní orgány České republiky nevykázaly soustavný pokus o mapování míry, charakteru a vývojových trendů korupce v zemi. Na zakázku státu nebylo realizováno žádné sociologické šetření či výzkum veřejného mínění.

Korupce ve svém pojetí je vnímaná jako zásadní problém české společnosti. Většina obyvatel České republiky hodnotí míru korupce v zemi jako velmi vysokou a považuje ji za nejzávažnější problém společnosti. Toto kritické hodnocení korupční situace se od roku 2008 neustále zvyšuje.

Analýzy jednoznačně prokazují, že problém korupce je spojen s problémy s fungováním státní moci a zneužívání veřejných prostředků. Nedokonalá správa věcí veřejných vytváří podmínky pro neúčelné, netransparentní a neefektivní využívání veřejných zdrojů a umožňuje jejich korupční zneužívání.

Zbyrokratizovaný málo funkční systém dohledových a kontrolních mechanismů velmi málo funkční sankční systém zaručující v převážné míře beztrestnost aktivit spojených se zneužíváním veřejných prostředků.

Stát přestává plnit svoji roli garanta veřejného zájmu a stává se kořistí osobních a skupinových zájmů. Fungování politických stran je souvisejícím problémem. Na veřejnosti jsou vnímány jako nositelé problému a ne jako nástroje jeho řešení.

Protikorupční politice chybí politická opravdovost, informační a odborné zázemí a prostředky na její aktivní uplatňování s orientací na výsledek. Trpí rozdrobeností, orientací na jednotlivé právní normy bez dlouhodobého sledování jejich protikorupčního dopadu. Chybí odborná a metodická podpora protikorupčního úsilí jednotlivých sektorů společnosti.²⁰

---

²⁰ BUREŠ, R. *Analýza současného stavu protikorupční politiky ČR. Doporučení k implementaci nové protikorupční strategie*. [on line]. 2010. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://www.soc.cas.cz/sites/default/files/soubory/bures_analyza_protikorupcni_stratgie.pdf

2.1. Index vnímání korupce

Index vnímání korupce (CPI) řadí země podle vnímání korupce ve veřejném sektoru. Česká republika se v roce 2013 v celosvětovém žebříčku umístila na 57. místě. Mezi 31 západoevropskými zeměmi (členské státy EU, Norsko, Švýcarsko, Island) je ČR na 25. místě. Podle zástupců české pobočky TI je hodnocení ČR odrazem neschopnosti dotahovat klíčová protikorupční opatření a zavést systémové změny, které by zemi zařadily mezi vyspělé evropské státy.

Žebříček je sestavován na základě výsledků průzkumů, v nichž respondenti hodnotí schopnost vládních institucí potlačovat a postihovat korupci, účinnost protikorupčních opatření, rozsah korupce v různých institucích a oblastech veřejné správy, míru transparentnosti fungování institucí a míru zneužívání veřejných funkcí a veřejných prostředků.

2.2. Měření korupce

Zeptáme-li se kohokoli na ulici, v televizním pořadu, v odborném dotazníku, co je největším současným problémem České republiky, dostane se vám téměř stejné odpovědi: velká míra korupce. Lze tuto míru nějak změřit? Statisticy nemohou pro sběr dat a důkazů o korupci používat prostředky operativního vyšetřování jako např. telefonní odposlechy.

Kromě počtu odsouzených případů za korupci, které podle všeho tvoří jen příslušnou špičku ledovce, úředně potvrzené důkazy o korupci není možné získat. Není-li možné získat o korupci „tvrdá data“, je třeba zjistit, co říkají o úrovni korupce tzv. měkká data. Měkkými daty jsou především údaje o vnímání korupce ekvivalentem přímého důkazu existence korupce.²¹

Korupce je fenomén, který se obtížně měří. Míra korupce se mezi jednotlivými zeměmi liší. Metody měření korupce využívají standardních sociologických a ekonomických

---

²¹ VONDRÁČEK, O., HAVRDA, M. *Korupce jako parzít Návod, jak ji porazit*. Praha: Sport – Press, 2013, s.17. ISBN 978-80-87050-00-2

postupů a v zásadě je lze rozdělit na kvalitativní a kvantitativní. Výsledkem kvalitativních metod měření jsou jistá kvalitativní tvrzení.

Mezi kvantitativní metody patří pokusy převést tyto výsledky kvalitativních průzkumů do podoby indexů, které mohou být mezinárodně a meziročně srovnávány. Jinou možností kvantifikace sociologických průzkumů je navrhování takových dotazníkových šetření, která pracují s číselnými škálami, které lze snadno převést do indexů. Existují i ryze ekonomické postupy, které se používají pro měření šedé ekonomiky.

Index vnímání korupce je kompozitní index sestavený na základě několika průzkumů korupce. Při konstrukci indexu je nutné pro každou zemi určit zdroje, z nichž se hodnota indexu vypočítá. Aby byl příslušný zdrojový ukazatel zahrnut, musí splňovat tři kritéria: musí umožnit srovnání více zemí, musí měřit celkovou úroveň korupce a nesmí být starší tři roky.

Tyto vstupní indikátory jsou standardizovány na škále od nuly do desíti, kde vyšší číslo znamená nižší korupci. Hodnota indexu vnímání korupce je vypočtena jako aritmetický průměr těchto ukazatelů.²²

2.3. Oblast působení korupce

Z hlediska oblasti působení korupce je možné ji rozdělit na:

- Vnitřní korupce – je korupce ve vnitřním úředním styku. Záměr této formy korupce zpravidla není obohacení ve smyslu peněžního zisku, ale ve smyslu získání lepšího postavení.
- Politická korupce – při existenci této korupce dochází ke korumpování politických představitelů. Veřejní činitelé mají velmi blízko k politické moci, a proto bývá velmi často spojena s vnitřní korupcí.

---

²² TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě /online/.2008, s. 28. Dostupné z:http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

- Korupce ve státní správě – k této korupci dochází při správě státního majetku. Jedná se například o korupce na úseku celní správy, správy daní nebo úřadů práce.
- Korupce ve veřejném sektoru – tento druh korupce se objevuje ve školství, zdravotnictví, řadách policie i armády.
- Korupce v municipalitách – jedná se o korupční chování v samosprávných orgánech. Nejčastěji zasahuje volené představitele samospráv nebo členy obecních zastupitelstev. Vyjímkou nejsou ani starostové měst a obcí.
- Korupce v soukromém sektoru – korupce soukromého sektoru je součástí nekalého soutěžního jednání. Často je považována za běžnou součást konkurenčního boje, a to jak uvnitř soukromé sféry, tak mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Netýká se pouze ekonomického dění, zasahuje i do jiných sfér společenského života. Často bývají uváděna jednotlivá sportovní odvětví nebo kultura.
- Korupce v médiích – do této oblasti pronikla korupce teprve v nedávné době. Z důvodu stálého zvyšování vlivu médií na společnost se korumpující subjekty snaží o získání vlivu na sdělovací prostředky. Účelem korumpování médií je hlavně manipulace s informacemi a tím způsobené zatajování pravdivých informací před veřejností.²³

---

²³ VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess consulting, 2008, s.23. ISBN 8072590553

3. VÝVOJ KORUPCE V ČR

3.1. Korupce v první republice

První republika je dnes vnímána jako odkaz demokratické historie naší země. Je spojena s patronátním stranickým rozdělováním úřadů, vázanými kandidátkami a abdikacími reversy. Odehrála se řada korupčních skandálů na vysokých postech, kdy se nelegálně obohacovali ministři, strany i státní úředníci s velkou mocí. Mezi největší aféry z tohoto období patří lihová aféra z r. 1923, spojená s předsedou Senátu Karlem Práškem a Československou stranou národně socialistickou.²⁴

K dalším korupčním skandálům první republiky patří benzínová aféra, korupční pozadí pádu banky Bohemie, uhelná aféra ministra drah Jiřího Stříbrného a Československé strany národně socialistické. V důsledku všech afér zahájil o rok později předseda vlády Antonín Švehla protikorupční kampaň. Pokáral opozici, zejména komunisty, aby nezneužívali afér k destrukci státu. Počátkem boje byla novela tiskového zákona, reforma volebního soudu, která usnadnila zbavit korumpující poslance mandátu a odsouhlasení zákona o střetu zájmů parlamentem, který odmítal slučitelnost funkce poslance a ministra s účastí v podnicích podílejících se na státních zakázkách. Všechna tato opatření byla alespoň do jisté míry účinná. Korupce vymýcena nebyla, ale již nenabývala do takového rozsahu, aby přímo ohrožovala stabilitu a politický systém v zemi.²⁵

Aktivita zahraničních investorů, kvůli silnému protekcionismu ČSR a především dominancí domácích investic do obnovy poválečného průmyslu, lze označit za pasivní. Veřejní činitelé sami vyžadovali úplatky za své služby. Korupce byla řízena z nejvyšší úrovně.

Korupce první republiky můžeme charakterizovat jako korupci pasivní, centralizovanou, velkou a soutěžní s otevřenými korupčními sítěmi. To znamená, že na

---

²⁴ PACHMAN, A. *Povaha a korupce v České republice*. In: DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce. Projevy potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Mezinárodní politologický ústav. 2006

²⁵ ŠTENCL, R. *Aféry první republiky*. Respekt, 6, 1995, č. 11, s. 9-11.

vrcholu korupce stály prokorupčně orientované osoby. Korupční jednání bylo sice méně četné, ale výše úplatků byla velmi vysoká. Cílem bylo především sebe obohacování a vítěz pro konkrétní zakázku byl určován na základě výše úplatku.

3.2. Korupce v komunistických státech

Opakem soutěživé korupce je korupce systémová, ve které je konkurenceschopnost v možnosti korumpování potlačena a je z rozličných důvodů upřednostňována konkrétní firma. Jako příklad systémové korupce se udává stav států střední a východní Evropy před rokem 1989. Legislativa, exekutiva a kontrolní mechanismy splynuly v jedno.

Korupce byla v komunistických státech tolerována. Československo nebylo výjimkou. Po únoru 1948 se k moci dostala nová elita, která po nezdaru s centrálním plánováním, zapomněla na společné vize a byla motivovaná především snahou udržet se u moci za pomoci klientelismu uvnitř Národní fronty. Svou politickou i ekonomickou moc využívala elita ve svůj prospěch a nastavila tak podmínky pro politickou korupci.

První velkou příležitostí ke korupci byla peněžní reforma z roku 1953. Na počátku 60. let se objevily první kritiky komunistického režimu kvůli korupci. Systémová korupce prorostla celou společností. Koncem 60. let se rozšířila formou doplňkových plateb v sektoru služeb, klientskými vztahy, funkční korupce. Veřejným tajemstvím bylo heslo „Kdo nekrade, okrádá rodinu“.

Za normalizace se stala politická korupce definiční charakteristikou československého socialismu. Korupce byla iniciována státem a zahrnovala rozdělení ekonomiky, politických a sociálních zdrojů výměnou za poslušnost a konformitu. Poslušná byla i média, a tak jedinou aférou, která vyústila v soudní stíhání, byla aféra Babinský z roku 1984.²⁶

Přechod k socialismu znamenal proměnu charakteru korupce vzhledem k rozsahu. Velkou korupci, kterou bylo obtížné sledovat, do četnosti předčila korupce malá, úřednická, provozovaná většinou občanů. Nástupem tržní konkurence ve výrobě a

---

²⁶ FRIČ, P. *Korupční klima v ČR*. Praha: G plus G, 1999, s. 134. ISBN 8086103269

prodeji spotřebního zboží již nebyla korupce na nižší úrovni nutná. Naopak v oblasti vykonávání úředních výkonů ve spojení s nárůstem byrokratizace korupce vzrostla.

3.3. Korupce po roce 1989

Otevření příležitostí spojených s přechodem od řízené ekonomiky k ekonomice tržní formou privatizace, kdy 98% průmyslu bylo státním majetkem, vedlo k přesunutí většiny korupce na vyšší úroveň. Neprůhledné vazby mezi ekonomikou a politikou a koncentrace korupce do státní správy se staly trendem 90. let v ČR.²⁷

Během privatizace, „transferu státního majetku do soukromého vlastnictví došlo k mnoha nevyjasněným bankrotům bank, k tunelování a dalším druhům ekonomické kriminality. Strany se transformovaly v privilegované politické firmy, které mají dominantní postavení na skrytém politicko-ekonomickém trhu.“²⁸ Ke korupci nelze přistupovat jako ministr pro privatizaci v letech 1990-1992 Tomáš Ježek, který zaujal k vývoji korupce tento přístup: „... taková zvláštní přechodná doba ospravedlňuje věci, které by byly nemyslitelné ve zralé kapitalistické ekonomice.“²⁹

Dnešní společnost s sebou dodnes nese korupční dědictví z dob ČSR, ČSSR a ČSFR. Korupce v ČR si nese v podstatě některé charakteristiky již z doby první republiky. Například rozsah korupce, způsob organizace korupce ve státní správě, míra obtížnosti dostat se do korupčního prostředí. Tolerance korupce, která byla zlozvykem předchozího režimu, trvala do roku 1999, kdy se Vláda ČR usnesla na Vládním programu boje proti korupci.

Důvodem proč se korupce přenesla z minulého do současného politického systému je setrvání bývalých elit v politice, obzvláště v jejím pozadí. Pasivita veřejnosti a její

---

²⁷ FRIC, P. *Korupční klima v ČR*. Praha: G plus G, 1999, s. 73–115. ISBN 8086103269

²⁸ KLÍMA, M. *Stranictví a klientelismus v Česku*. In: DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít – ŠIMÍČEK, Vojtěch (Eds.): *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Mezinárodní politologický ústav 2006, Brno, s. 52–53.

²⁹ FRIC, P. *Korupční klima v ČR*. Praha: G plus G, 1999, s. 144–1č5. ISBN 8086103269

snížený práh citlivosti ke korupci politiků je pozůstatkem z bývalého režimu a důsledkem ze zklamání z korupčních afér režimu současného.³⁰

---

³⁰ PACHMAN, Aleš: Povaha a korupce v České republice. In: DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít – ŠIMÍČEK, Vojtěch (Eds.): Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii. Mezinárodní politologický ústav 2006, Brno, s. 71–77.

4. VLÁDNÍ PROGRAM BOJE PROTI KORUPCI

4.1. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí

Dne 4. 6. 2014 vláda na své schůzi zřídila svůj nový poradní orgán Radu vlády pro koordinaci boje s korupcí, která nahradila dosavadní Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí (naposledy se sešel v červenci roku 2012) a byl sestaven vládou v srpnu 2011. Na rozdíl od vládního výboru, který sestával jen z ministrů, je Rada vlády koncipována jako široký osmnáctičlenný odborový orgán. Členy Rady vlády můžeme rozdělit do dvou skupin.

Do první skupiny náleží ředitelé Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování a Generální inspekce bezpečnostních sborů, nejvyšší státní zástupce.

Do druhé skupiny patří předsedové svazu měst a obcí České republiky a Asociace krajů České republiky, prezident hospodářské komory České republiky a veřejný ochránce práv. Předsedou rady byl schválen ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu.

Rada vlády zejména koordinuje a vyhodnocuje problematiku s korupcí. Na základě poznatků z této oblasti předkládá vládě návrhy na přijetí opatření vedoucích ke snížení korupčního rizika v rámci činnosti veřejné správy a zvýšení její transparentnosti.³¹

Základním úkolem Rady vlády je koordinace boje s korupcí v souladu s protikorupční politikou vlády. Rada zejména:

- a) Koordinuje a vyhodnocuje problematiku boje s korupcí a na základě poznatků předkládá vládě návrhy na přijetí opatření vedoucích ke snížení korupčního rizika v rámci činnosti veřejné správy a její transparentnosti.

---

³¹ Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit.2015-05-10]Dostupné z: www.korupce.cz/assets/rada-vlady/Statut-Rady-vlady-pro-koordinaci-boje-s-korupci.pdf 30.7.2015, č.629

- b) Podílí se na přípravě koncepčních dokumentů vlády pro boj s korupcí
- c) Kontroluje plnění úkolů zadaných jednotlivým resortům a koordinuje jejich činnost v souladu se schválenou vládní koncepcí
- d) Posuzuje návrhy vybraných právních předpisů předkládaných vládě z hlediska korupčních rizik
- e) Ukládá členům Rady úkoly související s protikorupčními opatřeními. Tyto úkoly nesmí zasahovat do samostatného nebo nezávislého výkonu působnosti nebo činnosti dotčených členů, které reprezentují.³²

4.2. Protikorupční agenda

Protikorupční agenda vlády je souhrnem legislativních i nelegislativních opatření a postupů uplatňovaných v boji proti korupci.

Směrování protikorupční agendy:

1. Zavedení nezávislé, výkonné, profesionální, integrované a korupci odolné státní správy
2. Nezávislost státního zastupitelství na politických vlivech
3. Transparentnost a efektivita rozhodovacích a legislativních procesů
4. Zefektivňování systému svobodného přístupu k informacím
5. Rozšiřování a důsledná aplikace hodnocení dopadů regulace korupčních rizik u právních předpisů
6. Účinnější prevence střetu zájmů
7. Existence jasných pravidel financování politických stran a hnutí i volebních kampaní

---

³² Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit.2015-05-10] Dostupné z: www.korupce.cz/assets/rada-vlady/Statut-Rady-vlady-pro-koordinaci-boje-s-korupci.pdf 30.7.2015, č.629

8. Vytváření závazných standardů pro nominace zástupců státu do obchodních společností a státních podniků
9. Přijímání preventivních opatření omezujících korupční rizika v oblasti nakládání s veřejnými prostředky
10. Posílení řídicích a kontrolních mechanismů ve veřejné správě
11. Ochrana oznamovatelů korupce
12. Naplňování Rámcového interního protikorupčního programu (RRIPP) a Rezortních interních protikorupčních programů (RIPP)³³

4.3. Rámcový resortní interní protikorupční program

Rámcový resortní interní protikorupční program (RRIPP) stanovuje minimální rámec resortních interních protikorupčních programů (RIPP). Jeho aplikací bude v jednotlivých ústředních správních úřadech a v organizacích jimi řízených rezortů zajištěna standardizovaná strukturální a obsahová podoba RIPP jako výchozích rezortních dokumentů boje s korupcí, odpovídajícím aktuálním protikorupčním dokumentům vlády. Tento program byl vytvořen na základě Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 – 2014. Schválen byl usnesením vlády ze dne 2. 10. 2013, ve znění usnesení vlády ze dne 13. 11. 2013 č. 851.

Je členěn do 5 oblastí:

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu
2. Transparentnost
3. Řízení protikorupčních rizik a monitoring kontrol
4. Postupy při podezření na korupci
5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu

---

³³Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit.2015-05-10] Dostupné z: www.korupce.cz/cz/protikorupcni-temata/protikorupcni-temata-

Rezorty mají přizpůsobit nebo vytvořit RIPP, následně je mají do vždy do 30. 9. kalendářního roku vyhodnocovat a aktualizovat. Aktuální RIPP bude dostupný na internetových stránkách daného resortu.³⁴

Ministerstvům a správním úřadům je předkládána osnova představující minimální rámec RIPP. Při naplnění předložené povinné struktury budou tyto protikorupční programy odrážet specifika jednotlivých resortů.

4.3.1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení. Prostředí, ve kterém je odmítáno korupční jednání a je zdůrazňována ochrana majetku státu, je jedním ze základních pilířů RIPP. Hlavními nástroji jsou osvěta, posilování morální integrity zaměstnanců, aktivní propagace etických zásad a nastavení důvěryhodného mechanismu pro oznámení podezření na korupční jednání.

Jednou z forem uplatňování je aktivní vystupování vedoucích zaměstnanců na školicích akcích zaměřených na protikorupční problematiku. Zaměstnanci jsou seznamováni s konkrétními příklady z praxe své organizace včetně jejich řešení a důsledků.

Vzdělávání zaměstnanců se zaměřuje na význam ochrany majetku státu, na vysvětlování obsahu etického kodexu, na zvyšování schopnosti rozpoznat korupci, na zvyšování povědomí o ochraně zaměstnanců, kteří oznámili podezření na korupci, na postupy organizace v případě potvrzení korupčního jednání. Systémy pro oznamování mají procesně i pozičně rozpracovány závazné postupy organizace pro nakládání s oznámenými skutečnostmi.

Ochrana oznamovatelů je dána nastavením postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám v dobré víře upozorňujícím na možné korupční jednání.

Součástí je systém nestranného posuzování jakéhokoli jednání vůči zaměstnanci, které lze považovat za hrozbu, diskriminaci nebo represii za to, že podal oznámení o

---

³⁴ Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit.2015-05-10] Dostupné z: www.korupce.cz/cz/protikorupcni-temata/ripp/ripp-

podezření na uskutečnění korupčního jednání. K tomuto účelu je možné zřídit etickou komisi ve složení vedoucí útvaru lidských zdrojů, vedoucí právního útvaru, člen vedení organizace, která provádí nestranná posouzení hrozeb uplatňovaných na oznamovateli korupce.

4.3.2. Transparentnost

Transparentnost umožňuje veřejnou kontrolu hospodaření státu jak zaměstnanci, tak veřejnosti. Zvyšuje pravděpodobnost odhalení korupce a tím odrazuje od korupčního jednání. Zveřejňování informací bude prováděno v souladu s platnou legislativou a bude zahrnovat: informace o rozpočtu, informace vztahující se k výběru dodavatelů, včetně veřejných zakázek, informace o poskytování grantů, dotací evropských nebo jiných fondů, informace vztahující se k nakládání s majetkem rezortů, informace o uskutečněných veřejných zakázkách i malého rozsahu, uzavřené smlouvy a jejich dodatky.

Bude zveřejňováno v rozsahu daném vnitřním předpisem organizace a v tomto vymezení bude zahrnovat informace o struktuře organizace, vyjadřující vztahy podřízenosti a nadřízenosti. Důraz by měl být kladen na osobní odpovědnost a funkční vztahy pracovníků či útvarů.

4.3.3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Aktivní řízení korupčních rizik napomáhá identifikovat oblasti se zvýšeným korupčním potenciálem a prověřovat existenci a funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech. V rámci hodnocení korupčních rizik lze v souvislosti se stanovováním strategie jejich řízení a s přijímáním opatření ke snížení jejich pravděpodobnosti účinně využít formu workshopů organizovaných vedením organizace. Součástí je pravidelné testování kontrolních mechanismů v oblastech korupčního rizika.

Zvýšené úsilí směřuje zejména do oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné. Prošetřování rizikových oblastí se provádí s cílem identifikovat a vyhodnotit skutečnosti, které nasvědčují výskytu korupčního jednání.

4.3.4. Postupy při podezření na korupci

Bezodkladná reakce na podezření korupčního jednání zvyšuje pravděpodobnost jeho úspěšného prověření. Důkladná analýza příčin vzniku je zásadní pro posílení preventivních mechanismů, které sníží riziko opakovaného výskytu korupce. Postupy při prošetřování podezření na korupci vytvářejí celkový rámec spolu se systémem oznamování podezření.

Rychlost a důkladnost postupu je zásadní pro zamezení případných ztrát na majetku státu. Následnými opatřeními jsou úpravy vnitřních procesů, disciplinární opatření a řešení vzniklých škod. Součástí je nastavení postupu odpovědnosti za rozhodování o disciplinárních opatřeních týkajících se účastníků korupčního jednání. Cílem je zajistit ochranu majetku státu.

4.3.5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu

Vyhodnocení účinnosti protikorupčního programu je zaměřeno na plnění všech jeho částí, na účinnost tohoto plnění a na implementaci nápravných opatření. Postupy pro vyhodnocování jsou efektivní tehdy, jsou-li zpracované jako závazné, se stanovenou konkrétní zodpovědností.

Obsahem každoroční zprávy RIPP je stav implementace protikorupčních nástrojů a plán jejich nápravných opatření, systém a rozsah školení, mapa korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledky jejich prověření, výsledek hodnocen

účinnosti celého protikorupčního programu. Na základě této zprávy se zaktualizuje RIPP a následně zveřejní na internetových stránkách daného rezortu.³⁵

---

³⁵ Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit.2015-05-10] Dostupné z: www.korupce.cz/assets/protikorupcni-temata/ripp/RRIPP---material.pdf

5. STATISTICKÉ UKAZATELE V LETECH 2011-2014

Z pohledu statistického sledování a měření je korupce veličinou značně problémovou. Skutečnost, že jednotlivé organizace používají různé definice korupce, znesnadňuje porovnávání výsledků. Kromě toho je korupce veličinou obtížně kvantifikovatelnou. Objektivní data jejího měření prakticky neexistují, a proto většina průzkumů a měření vychází ze subjektivního hodnocení dotazovaných. Indikátory měření jsou založeny na tzv. měkkých datech, která vykazují značnou variabilitu v závislosti na situaci a době, kdy jsou získávána.³⁶

5.1. Index vnímání korupce CPI

Corruption Perception Index (index vnímání korupce) – CPI – vytvořila v roce 1995 nadnárodní nezisková organizace Transparency International. Dnes má zastoupení i v České republice.

Tento index se zaměřuje na korupci ve veřejném sektoru a seřazuje země podle stupně vnímání existence korupce mezi úředníky veřejné správy a politiky. Hodnocení zemí pomocí CPI napomáhá k provádění protikorupčních opatření v mnoha zemích. Zaslouhuje se také o zvýšení informovanosti široké veřejnosti o korupci v jejich státech.³⁷

Index je založen na hodnocení expertů. Metodologie sestavování indexu pro jednotlivé roky se může v malé míře lišit, ale základ způsobu sestavování indexu zůstává stejný. V počátečním stadiu při konstrukci indexu byly využívány i výsledky průzkumů veřejného mínění. Od tohoto zdroje vstupních dat se upustilo, protože tyto údaje nebyly dostatečně podloženy. Od roku 1999 jsou využívána pouze data s vysokou kvalitou a spolehlivostí.

---

³⁶KOTLÁNOVÁ,E., KOTLÁN,I. *Vliv institucionálního prostředí na velikost korupce*. Politická ekonomie 2/2012. [online] 2012 [cit. 2015-05-18], s. 170. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/836>

³⁷ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. [on line]. 2008 Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

Tato data musí splňovat tři hlavní kritéria. Prvním kritériem je možnost porovnání více zemí. Data musí být sbírána pomocí stejných metod ve všech zkoumaných zemích. Dalším kritériem je schopnost měření celkové úrovně korupce. Data se nesmí zabývat jinou oblastí průzkumu. Posledním kritériem je čas. Data musí být aktuální. Aktuální data jsou data získaná nejpozději tři roky zpět

Údaje se následně normalizují a vypočítaná střední hodnota z těchto údajů stanoví výslednou hodnotu CPI pro daný rok. Index se udává v rozmezí 0,00 – 10,00, kde hodnota 10 znamená zemi zcela bez korupce a hodnota 0 zemi s rozsáhlou korupční aktivitou ve veřejné správě. Aby byla země zařazena do průzkumu, musí zde být alespoň tři kvalitní zdroje dat.³⁸ Od roku 2012 se CPI udává v rozmezí 0 -100, kde hodnota 100 znamená zemi bez korupce a hodnota 0 znamená zemi s rozsáhlou korupční aktivitou.

5.2. Globální barometr korupce GCB

Global Corruption Barometr - globální barometr korupce – GCB – je průzkum veřejného mínění, který se zabývá názory veřejnosti na otázky korupce a zkoumá osobní zkušenosti respondentů s korupčními praktikami.

GCB je od roku 2003 každoročně zveřejňován. Základem je dotazování veřejnosti. Od Indexu vnímání korupce se liší tím, že se zabývá hlavně názorem laické veřejnosti. CPI zpracovává názory expertů.³⁹ Tyto informace se získávají osobními rozhovory, formou dotazníků (tištěných, on-line, telefonickým dotazováním). Od prvního vydání GCB se jeho forma změnila. Některé otázky byly pozměněny, některé vyřazeny a nahradily je otázky nové.⁴⁰

---

³⁸ VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess consulting, 2008, s.39. ISBN 8072590553

³⁹ Transparency International 2011b TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. [on line]. 2008 [cit. 2015.-4-20]. Dostupné: http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

⁴⁰ VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess consulting, 2008, s.45. ISBN 8072590553

5.3. Hodnoty CPI v ČR v letech 2011 – 2014

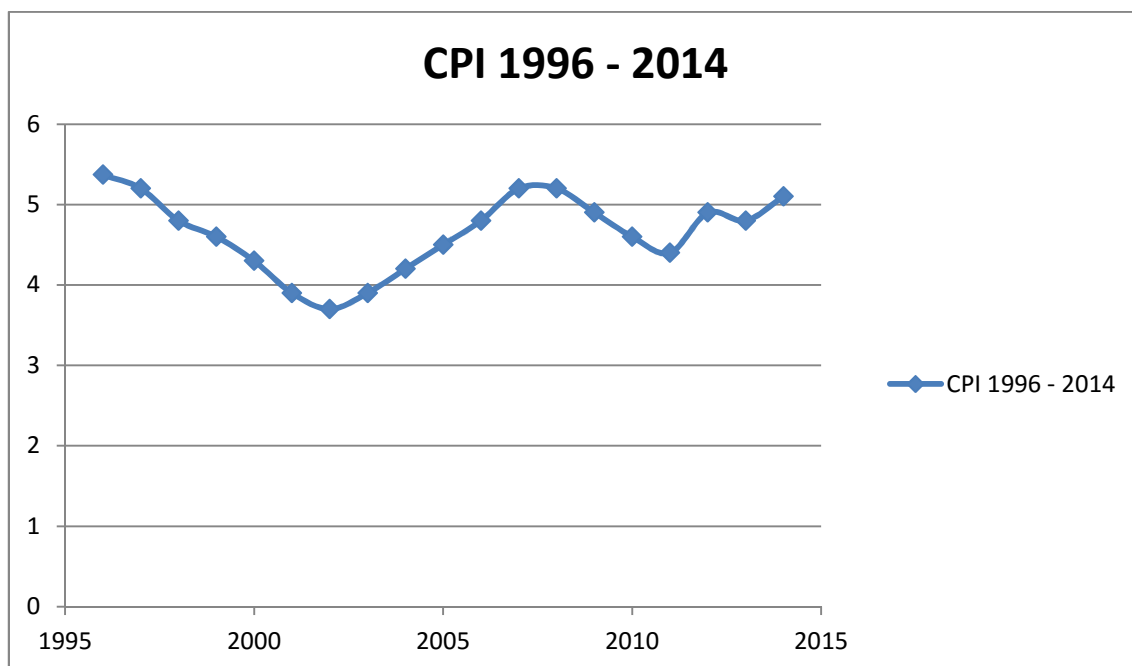
Rok 2011 – hodnotilo se 183 zemí a na základě 17 zdrojů údajů os 13 nezávislých institucí. Na stupnici 0 – 10, kde 10 znamená zemi bez korupce. 0 znamená vysokou míru korupce v zemi. Česká republika získala hodnocení 4,4. Dělí se s Namibií a Saudskou Arábií o 57. – 59. Místo na světě. Trend je negativní. ČR se v rámci Evropy a vyspělých zemí propadá na dno. V regionu Evropská unie a západní Evropa obsadila 24. Místo ze 30 hodnocených států.

Rok 2012 – hodnotilo se 176 zemí na stupnici 0 – 100., kde 100 označuje zemi bez korupce a 0 označuje vysokou míru korupce v zemi. Česká republika získala 49 bodů a umístila se na 54. Místě, což je stejný výsledek, kterého dosáhly Lotyšsko, Malajsie a Turecko.

Rok 2013 – hodnotilo se 177 zemí. Česká republika se v celosvětovém žebříčku umístila na 57. místě s hodnocením 48 bodů. Stejného výsledku dosáhly Bahrajn, Chorvatsko a Namibie. Mezi 31 západoevropskými zeměmi je ČR na 25. místě.

Rok 2014 – hodnotilo se celkem 175 zemí. Česká republika se v roce 2014 v celosvětovém žebříčku umístila na 53. místě, s hodnocením 51 bodů, což je podobný výsledek, jakého dosáhly Gruzie, Malajsie, Samoa, Slovensko a Bahrajn. Mezi 31 západoevropskými zeměmi je Česká republika stále na 25. místě, za Maďarskem a Slovenskem. Bodové hodnocení České republiky se oproti loňsku zlepšilo o tři body, v celosvětovém žebříčku ji to posunulo o čtyři příčky výše. I toto zlepšení pokulhává za vývojem v ostatních evropských státech.

Vývoj CPI v letech 1996 – 2014

Zdroj: Transparency International – vlastní zpracování

5.4. Zpráva Evropské komise o korupci

3. 2. 2014 byla vydána historicky první zpráva Evropské komise o korupci v jednotlivých členských zemích. Obsahuje řadu statistických zjištění, která charakterizují korupční situaci v České republice:

- 95% Čechů považuje korupci za rozšířenou
- 8% respondentů bylo v minulém roce požádáno o úplatek, nebo se od nich úplatek očekával
- 71% českých podniků uvádí, že korupce představuje hlavní překážku podnikání

U České republiky se zpráva zaměřuje na 5 problémových oblastí. Jsou jimi čerpání Evropských fondů, integrita veřejné správy, veřejné zakázky, financování politických stran a stíhání korupce. Jedná se o oblasti, na které je dlouhodobě upozorňováno.

Zpráva poukazuje na slabost a nízkou efektivnost české státní správy, její zranitelnost vůči nepřípustným politickým vlivům a chybějící zákonnou regulaci.

Tento problém se prolíná všemi ostatními oblastmi, jako čerpání Evropských fondů, zadávání veřejných zakázek. Nejde však jen o přijetí služebního zákona o státní službě, ale i o přijetí jasné strategie řízení procesu profesionalizace státní správy.

Zpráva se také zmiňuje o citlivé oblasti financování politických stran a požaduje zvýšení transparentnosti financování stran a volebních kampaní a zřízení nezávislého dohledu nad tímto financováním. Upozorňuje i na to, že Nečasova vláda v lednu 2013 odmítla kvalitní zákon Ministerstva vnitra o dohledu na financování politických stran.

Zpráva vítá pozitivní změny ve fungování státního zastupitelství spojené s personálními změnami na pozici Nejvyššího státního zástupce a vrchní státní zástupkyně. Personální změny jsou dobrým začátkem, ale samy o sobě nestačí. K posílení nezávislého a efektivního stíhání sofistikované korupce je třeba specializace v podobě zřízení specializovaného útvaru při Nejvyšším státním zastupitelství, jak to vyplynulo z analýz soudních rozhodnutí ve věcech úplatkářských trestných činů, které pro Úřad vlády zpracovala Transparency International a na něž zpráva Evropské komise odkazuje.

Chybějící legislativa je součástí programu Rekonstrukce státu a z velké části je obsažena i v koaliční smlouvě současné vlády Bohuslava Sobotky. Zpráva Evropské komise klade důraz nejen na legislativní stránku věci, ale i na proces implementace a na změny v řízení. Bez jasného politického vedení a odborného zabezpečení nebudou legislativní normy úspěšné.⁴¹

5.5. Mapování korupce

Korupce v České republice představuje dominující politické téma nejméně od voleb v roce 2010. Politické a mediální téma odráží názory českých občanů na korupci. Časté skloňování korupce z úst politiků i médií není doprovázeno skutečnou snahou se o míře

---

⁴¹ Zpráva Evropské komise o korupci potvrzuje dlouhodobé priority. [online] 2014. [cit. 2015-05-10]. Do Transparency International. Dostupné z: www.transparency.cz/zprava-evropske-komise-o-korupci-potvrzuje-dlouhodobu-priori/

a charakteru korupce v ČR něco podstatnějšího dovědět. Bez znalosti převládajícího typu korupčního jednání a sektorů společnosti nejvíce zasažených korupčním jednáním nelze formulovat a uskutečňovat efektivní protikorupční politiku.

Přes nedostatek zájmu státních orgánů o rozšiřování poznatků o korupci existují zdroje, které nám umožňují si o korupci v ČR udělat obrázek. Index vnímání korupce je mezinárodně uznávaným nástrojem pro porovnání míry korupce v různých zemích. V roce 2013 se ČR umístila na 57. místě. Oproti roku 2012 jsme si o jeden bod pohoršili. Tento výsledek je poměrně špatný.

Uvedený index vnímání korupce nevypovídá o charakteru korupce v zemi či o rozšíření korupce v jednotlivých sektorech. Zde mohou pomoci výsledky Globálního barometru korupce, který zkoumá konkrétní zkušenosti obyvatel jednotlivých zemí s korupcí při poskytování veřejných služeb. Zde v roce 2013 uvedlo 15% respondentů v ČR, že dali úplatek při kontaktu s poskytovateli veřejných služeb.

Z jednotlivých oblastí veřejných služeb se nejvíce dávaly úplatky ve zdravotnictví 15% a v souvislosti s různými úředními povoleními a rozhodnutími 13%. Školství z tohoto výzkumu vychází dobře 4% a policie také 4%. Když uvážíme, že polovina respondentů, kteří dali úplatek ve zdravotnictví, uvedla jako důvod poděkování, výsledek o zatížení běžného občana korupcí není strašlivý.

U posledních výzkumů Eurobarometru je množství českých občanů, již zaplatili úplatek, nižší a dosahuje 8%. Uvedená čísla zpochybňují občasné zjednodušené představy, že Česká republika je prolezlá korupcí a že úplatky se platí na každém kroku.

Jiný obraz se naskýtá, když se podíváme na podnikatelský sektor a jeho obchodování s veřejným sektorem. Na otázku, zda klientelismus a nepotismus představují problém pro podnikání, odpovědělo kladně 69% českých respondentů. To je nejvyšší procento z celé Evropské unie. Tento postoj odpovídá staršímu průzkumu

Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků z roku 2010, kde téměř 60% podnikatelů uvedlo, že bez korupce není možné získat veřejnou zakázku. K tomu přistupují podezření na netransparentní financování politických stran, které může být založeno i na prostředcích získaných z korupce.

O tom, že financování politických stran je netransparentní a dohled nad ním je nedostatečný, je přesvědčeno 67% respondentů z ČR. V České republice dosahují tyto hodnoty 81% a spolu se Španělskem a Řeckem se jedná o nejvyšší hodnoty v EU.

Na otázku jaká je korupce v ČR je možné odpovědět: korupce zasahuje pouze menší část společnosti, ale o to silněji. Klíčový problém nepředstavuje zneužívání postavení jednotlivými nižšími úředníky při poskytování veřejných služeb, ale zneužívání veřejných prostředků prostřednictvím manipulovaných veřejných zakázek či různých dotací.

Klíčovou roli zde hraje propojení byznysu s politickou reprezentací a špičkami státní správy. Oblasti příčiny tohoto stavu je slabost českých státních institucí. Jedná se o slabost z hlediska odolnosti vůči korupčním praktikám a také z hlediska jejich schopnosti se korupci efektivně bránit a postihovat ji. Na tom se shodují různé zdroje: od Mezinárodní zprávy o konkurenceschopnosti až po nedávno publikovanou zprávu Evropské komise o korupci.⁴²

---

⁴² TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Mapování korupce*. [online] 2014 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/co-delame/temata/mapovani-korupce/>

6. PŘEDPOKLADY PRO ÚSPĚŠNÝ BOJ S KORUPCÍ PODLE OECD

Předpoklady pro úspěšný boj s korupcí jsou podle OECD vytvoření funkčního systému, přijetí a implementace řady opatření sledujících principy v klíčových oblastech společnosti. Obecně se jedná o oblast rozvržení moci ve státě, oblast legislativní, finanční a informační – transparentnost.

6.1. Státní moc

Režim státu musí vykazovat všechny znaky moderní společnosti, státní orgány musí být řádně zvoleny. Moc nesmí být soustředěna v rukou několika málo jedinců, a to ani zákonně. Pravomoci musí být v dostatečné míře delegovány tak, aby byla důležitým rozhodnutím, majícím dopad na celou společnost a přitom také na širší veřejnost. Musí být vytvořen jednoznačný systém pravomocí a odpovědnosti.

6.2. Finanční oblast

Základem je vytvoření mechanismů pro monitorování toků peněz a vnitřní kontrolní systémy, které zajistí dostatečnou a efektivní kontrolu nad používáním veřejných a soukromých zdrojů. Dále je to program na zajištění takových platů státních zaměstnanců, které budou dostatečně odrážet odpovědnost spojenou s jejich pozicí a budou srovnatelné s platy v soukromém sektoru.

Nezbytné je monitorování majetku, příjmů a dluhů osob disponujících rozhodovací mocí a evidence darů přijímaných státními zaměstnanci. Je důležité stanovit pravidla, jaké dary přijímat lze a jaké ne.

Vedení státního sektoru musí rozhodovat výhradně na základě veřejného zájmu, nemělo by mít finanční či jiné závazky vůči externím subjektům, které by mohly jeho

rozhodnutí ovlivňovat. Odměny držitelům veřejných funkcí by měly brát v úvahu pouze jejich kvalifikaci, zkušenosti a zásluhy.

Klíčovým se jeví odměňovat protikorupční chování a motivovat tak veřejnost ke správnému postoji vůči korupci, a proto také zajistit propadání zisků z korupce.

6.3. Legislativní oblast

V rámci nezávislého justičního systému nesmí o přidělení případů rozhodovat vládní úředníci, ale samotní soudci. Je třeba zabránit korupci v samotném soudním systému. Jmenování soudců musí být politicky neutrální a založené na individuálních schopnostech.

Musí být dána jasná pravidla pro jejich odvolání. Legislativní opatření musí být srozumitelná, jednoznačná a vymahatelná a poskytovat minimální prostor k právním „kličkám“.

Zákony musí platit pro všechny stejně, jinak ztrácí důvěru a společnost má tendenci se jimi neřídit. Je třeba zajistit mechanismy, které se zastávají činitelů a chrání je v případech, kdy jsou z nevhodných či nezákonných praktik nespravedlivě obviňováni.

Veřejní činitelé se musí podrobit jakékoliv kontrole, která se na jejich funkci vztahuje. Měli by odůvodňovat své rozhodnutí a poskytovat informace jen pokud to vyžaduje společenská potřeba.

Dále musí vykázat jakékoliv osobní zájmy a měnit kroky k vyřešení případného konfliktu zájmů ve prospěch zájmu veřejného. Je potřeba přijmout legislativu zakazující poslancům během jednoho volebního období měnit svou politickou příslušnost.

Je potřeba přijmout zákony zakazující veřejným činitelům zneužívání informací, zneužití pravomoci či majetku ke svému prospěchu nebo k újmě jiných, zmocnit soudy nebo jiné kompetentní orgány k tomu, aby mohly nařídit, že bankovní, obchodní a jiné finanční záznamy budou předloženy nebo zapečetěny k účelům vyšetřování.

6.4. Informační oblast

Veřejnosti musí být dána možnost poskytovat a přijímat informace o aktivitách sektoru veřejného a soukromého a o jejich vzájemné interakci. K tomu by měly sloužit komunikační kanály zahrnující především: internet, telefonní informační linky, tisk, speciální knihovny nebo specializované informační systémy celoplošné nebo zřízené jednotlivými institucemi.

Ústřední státní instituce by měly prostřednictvím internetu zveřejňovat podrobně své aktivity a stadium, ve kterém se nacházejí. Telefonní informační linky, jež by zajišťovaly volajícímu anonymitu, by měly být pravidelně sledovány příslušnými subjekty, hlášení na nich zaznamenané předávány kompetentním orgánům.

Transparentnost v podobě toku informací od a k veřejnosti i v jiných oblastech musí být zastřešena a chráněna vymahatelnou legislativou – ústavou, zákonem o svobodném přístupu k informacím, apod. Informační otevřenost veřejné správy vychází z principu publicity veřejné správy. Tento princip znamená, že veřejné jsou všechny informace kromě těch, které stanoví zákon.

Jde o princip opačný tomu, který platil ve veřejné správě do roku 1991 (princip diskrétnosti – důvěrnosti veřejné správy). Do té doby bylo veřejné jen to, co stanovil zákon. Pracovník, který vyřizuje žádost o informace hledá zda existuje důvod k odepření informací. Pokud ho nenajde, informaci poskytne. Tento princip také znamená, že vlastníkem informací, které shromáždily a vytvořily úřady, je občan. Může si je kdykoliv vyžádat, aby mohl informovaně a svobodně rozhodnout, komu dá svůj hlas ve volbách.

Právní normy definují, které informace a za jakých okolností je možné odepřít. Všechny ostatní informace se poskytnou.⁴³

Úmluva OECD o boji s podplácením veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích vstoupila v platnost v únoru 1999. Pro Českou republiku vstoupila v platnost v březnu 2000.⁴⁴

---

⁴³ Předpoklady pro boj s korupcí.[online] Praha. [cit. 2015-05-15].
Dostupné: www.mvcr.cz/rs_atlantic/data/files/faq5.pdf

7. SITUAČNÍ ANALÝZA VÝVOJE KORUPČNÍHO JEDNÁNÍ NA KONKRÉTNÍM PŘÍPADU

7.1. David Rath

Pro svou práci jsem si vybrala případ MUDr. Davida Ratha, který je v současné době aktuální. David Rath, narozen 25. 12. 1965 v Praze. Po dokončení studia na Fakultě všeobecného lékařství (nyní 1. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy) v roce 1990 pracoval jako lékař internista v pražské Všeobecné fakultní nemocnici.

Později pracoval na jednotce intenzivní péče ve Fakultní nemocnici v Motole. Byl šéflékařem záchranné služby Asociace samaritánů České republiky v Kralupech nad Vltavou.⁴⁵ 4. 11. 1995 byl na návrh Jiřího Paroubka jmenován ministrem zdravotnictví. Jeho jmenování do funkce ministra zdravotnictví provázela hlavně v říjnu a listopadu 2005 silná kontroverze a ostré spory politiků z části vedené i přes česká média. V květnu roku 2006 vstoupil do ČSSD. Ve volbách do Poslanecké sněmovny roku 2006 byl volebním lídrem ČSSD v Praze a byl zvolen poslancem. Byl místopředsedou poslaneckého klubu ČSSD a stínovým ministrem zdravotnictví.⁴⁶

V krajských volbách roku 2008 byl lídrem kandidátky ČSSD ve Středočeském kraji. Sociální demokraté v tomto kraji zvítězili a David Rath byl 24. 11. 2008 zvolen hejtmanem, když v kraji vytvořil menšinovou sociálnědemokratickou radu podporovanou KSČM. Podle Asociace krajů ČR měl Středočeský kraj k 31. říjnu 2011 dluh 3,2 miliardy korun, nejvíce ze všech krajů. Za vlády Davida Ratha došlo

---

⁴⁴ Stálá mise České republiky při OECD v Paříži. [online] 2012 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/instrumenty_oecd/umluva_o_boji_s_podplacenim_verejnych.html

⁴⁵ Samosprava. [online] Praha. [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.kr-stredocesky.cz/portalusamosprava/hejtman

⁴⁶ Volba předsedy zdravotnického výboru PS PČR [online] Praha, 2011 [cit. 2015-05-19] dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=53968

k ztrojnásobení dluhu. Rath odmítl, že by kraj zadlužil, dluhy prý ve skutečnosti zavínil jeho předchůdce Petr Bendl.⁴⁷

7.2. Zatčení Davida Ratha

Dne 14. 5. 2012 zadržel policie středočeského hejtmana Davida Ratha z ČSSD, našli u něj krabici, ve které bylo 7 miliónů korun.

15. 5. 2012 Státní zástupkyně oznámila, že Rath byl obviněn. Společně s dalšími sedmi lidmi je podezřelý z poškozování zájmů EU, přijetí úplatku, podplácení a sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky. Jde o jedinou vyjímku, kdy zákonodárce před zadržením nechrání poslanecká imunita. Byl zatčen u domu ředitelky kladenské nemocnice Kateřiny Pancové v Rudné u Prahy.

Policie využila paragrafu, který říká, že poslance může zadržet, pokud je dopaden při páchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Nutný byl ještě podle ústavy ještě souhlas šéfky Sněmovny Miroslavy Němcové. Ta ho udělila 14. 5. hodinu před půlnocí.

Spolu s Rathem bylo zadrženo a následně obviněno dalších 7 lidí. Jde mimo jiné o ředitelku kladenské nemocnice Kateřinu Pancovou, exposlance ODS Petra Kotta a šéfy dvou stavebních firem⁴⁸ Protikorupční policie začala prohledávat kancelář hejtmana Ratha. Ten označil své zadržení za politický útok, policie podle něj zneužívá svou pravomoc k zastrašování a likvidaci politických odpůrců. Tentýž den zasahovali policisté v kladenské nemocnici, které středočeský kraj přiděloval evropské dotace.⁴⁹ Poslanec měl u sebe částku 7 miliónů korun. Při domovních prohlídkách našla policie dalších 30 miliónů korun v domě ředitelky kladenské nemocnice Kateřiny Pancové. Soudce rozhodl o vzetí do vazby obviněného

---

⁴⁷ Rath odmítl, že by kraj zadlužil. [online] Praha, 2011 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.idnesonline.cz/31:11:2011

⁴⁸ Soud poslal Davida Ratha do vazby. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.zpravy.idnes.cz/soud-poslal-dadvida-ratha-do-vazby-dqc-/domaci.aspx?c=A120516-122733-domaci-jav

⁴⁹ Hejtmana a poslance Davida Ratha zadržela policie. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.domaci.ihned.cz/cesko/c1-55802760-hejtmana-a-poslance-ratha-zadrzela-policie-podezira-ho-z-korupce

16. 5. 2012 soud rozhodl o vzetí Davida Ratha do vazby. Důvodem jeho vazebního zajištění je obava z možného útěku, ovlivňování svědků a spoluobviněných a dále obava z pokračování v páchání trestné činnosti, která je mu kladena za vinu. Došlo k jeho převezení do Vazební věznice v Litoměřicích. Tento den rezignoval David Rath na funkci hejtmana, na členství v zastupitelstvu, odstoupení z kandidátky pro podzimní volby i jeho vystoupení z ČSSD.⁵⁰

5. 6. 2012 byl vydán Poslaneckou sněmovnou k trestnímu stíhání. Po svém zatčení putoval Rath do vazby, odkud se několikrát pokoušel dostat. Obvodní soud pro Prahu – východ sice stanovil nejprve čtrnáctimilionovou a poté dvoumilionovou kauci, odvolací soudce však pokaždé žádost zamítl s tím, že hrozí, že by Rath mohl dál páchat trestnou činnost nebo by uprchl.

18. 7. 2012 Policie doručila do Sněmovny žádost o možnost stíhat Ratha kvůli údajné korupci při nákupu vybavení pro kolínskou, kladenskou a mladoboleslavskou nemocnici.

7. 9. 2012 Sněmovna vydala Ratha k dalšímu trestnímu stíhání.

1. 3. 2013 Protikorupční policie navrhla obžalovat Ratha a deset jeho spoluobviněných.

15. 3. 2013 Soud rozhodl o propuštění z vazby na dvoumilionovou kauci. Odvolací soud však rozhodnutí zrušil.

7.3. Soudní proces

5. 4. 2013 Státní zástupce podal obžalobu na Ratha a deset spoluobviněných.

7. 8. 2013 Krajský soud v Praze začal soud se skupinou okolo poslance a bývalého hejtmana Davida Ratha. Rath zopakoval, že se žádného trestného činu nedopustil. Vinu odmítli i Pancová a Kott.

---

⁵⁰Rath rezignoval na post hejtmana střeďočeského kraje. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.zpravy.idnes.cz/razh-rezignoval-na-post-hejtmana-stredoceskeho-kraje-pdc-/domaci.aspx?c=A120516_152808_praha-zpravy_cen

Ministerstvo pro místní rozvoj se připojilo k soudnímu řízení jako poškozený, ministerstvo financí se s nárokem na náhradu škody nepřipojilo a zástupce Středočeského kraje oznámil, že kraj se k trestnímu řízení nepřipojí, protože není schopen vyčíslit škodu.

6.11. 2013 Nejvyšší soud rozhodl, že trestní řízení s Rathem může pokračovat, protože ho nechrání poslanecká imunita.

Rath podle Jiráta (žalobce) schvaloval veškeré materiály k investičním akcím a předkládá je radě Středočeského kraje. Za zmanipulování zakázky na rekonstrukci zámku a vybavení několika středočeských nemocnic měl od Pancové s Kottem dostat 22 milionů korun. Z částky však stihl převzít „pouze“ 16 milionů.⁵¹ 11. listopadu 2013 Vrchní soud v Praze rozhodl o propuštění Davida Ratha z vazby. Ve vazbě strávil bez tří dnů rok a půl.⁵²

2. 1. 2014 Ústavní soud rozhodl, že justice při prodlužování vazby porušila Rathova základní práva. V únoru 2015 přiznalo ministerstvo spravedlnosti Rathovi nárok na odškodnění.

17. 12. 2014 Rath neuspěl s ústavní stížností na údajnou podjatost soudce Roberta Pacovského, který řeší jeho případ.

9. 1. 2015 Rath neuspěl u odvolacího soudu se žádostí o vrácení milionů zabavených v roce 2012 při domovní prohlídce.

5. 2. 2015 Soud vyloučil k samostatnému projednání případy Lucie Novanské, Pavla Drážďanského a Tomáše Mladého. Důvodem byly zdravotní a jiné problémy jejich advokátů. Mladého s Drážďanským soud posléze vrátil zpět do původního hlavního líčení, z něhož naopak ze zdravotních důvodů vyloučil Ratha.

Dne 7. 4. 2015. První rozsudek v kauze, která odstartovala před třemi lety zatčením Davida Ratha, má jednoznačné vyznění: ve Středočeském kraji pracoval sofistikovaný

---

⁵¹ Soud s Davidem Rathem. [online] Praha, 2013 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.zpravy.idnes.cz/soud-s-davidem-rathem-05r-/krimi.aspx?c=A130806_141944_krimi_klm

⁵² Ratha pustili z vazby. [online] Praha, 2013 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.novinky.cz/krimi/318871-ratha-pustili-z-vazby-po-roce-a-pul-je-doma.html

korupční systém. Krajský soud v Praze vynesl rozsudek nad manželi Kottovými. „Byli jedním z hlavních příjemců úplatků. Z dokazování vyplývá, že měli klíčovou roli v páchání trestné činnosti.

Měli vliv na veřejné zakázky v kraji, i když žádný oficiální vztah ke středočeskému hejtmanství neměli“ konstatoval soudce Pacovský a uznal je vinnými ve všech bodech obžaloby. Konkrétně: za osm zmanipulovaných veřejných zakázek. Kromě nejznámější opravy buštěhradského zámku šlo vesměs o tendry na vybavení středočeských nemocnic. Někdejší ředitelce Kateřině Pancové, dnes Kottové, a jejímu manželovi Petru Kottovi udělil stejný trest 7,5 roku vězení. Kromě milionů uložených ve sklepě jim zkonfiskoval přes pět milionů korun, které měli uložené v bankách, a s nimi i cenné papíry.

Podle výroku soudu neměla obžaloba mezer. Proti Kottovým svědčily prostorové odposlechy, telefonické odposlechy, poznámky v diářích, e-mailové zprávy a i svědectví Ivany Salačové, která si vysloužila postavení spolupracující obvinění. S tím i nízký trest. Soudce označil její výpověď za úplnou a pravdivou, nikdy nestála osamoceně, byla podpořena dalšími důkazy. Uložil jí pouze tříletý podmíněčný trest. Svůj mírný trest odůvodnil tím, že si justice slibuje, že tento případ může inspirovat i kriminálníky v jiných případech, kteří se díky vidině nižšího trestu mohou rozhodnout svědčit proti svým kumpánům.⁵³

Tomáš Mladý, bývalý obchodní ředitel stavební firmy Konstruktiva Branko Za sjednání výhody při zadání veřejné zakázky a poškození finančních zájmů EU jej soud poslal do vězení na 5 let. Navíc mu uložil pokutu ve výši 500 tisíc korun. Pavel Drážďanský, bývalý ředitel a člen představenstva stavební společnosti Konstruktiva Branko. Soud mu vyměřil pětiletý trest za sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, poškození finančních zájmů EU a podplacení. Součástí trestu je i propadnutí majetku v hodnotě 2597 tisíc korun, dále peněžitý trest 500 tisíc korun a zákaz činnosti dva roky.⁵⁴

---

⁵³První rozsudek kauzy Rath nese vzkaz přiznání se vyplatí. [online] Praha, 2013 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.lidovky.cz/prvni-rozsudek-kauzy-rath-nese-vzkaz-priznani-se-vyplati-p3q-/zpravy-domov.aspx?c=A150407_181247_in_domov_rak

⁵⁴Žalobce navrhnul Rathovi devět let a propadnutí majetku. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.ceskenoviny.cz/tema/zpravy/zalobce-navrhnul-rathovi-devet-let-a-propadnuti-majetku/1215375id_seznam=5024

Za hlavní organizátory korupce označil státní zástupce Petr Jirát celkem čtyři obžalované. Někdejšího náměstka krajských nemocnic Petra Kotta, bývalou ředitelku kladenské nemocnice Kateřinu Pancovou, dnes Kottovou, podnikatelku Lucii Novanskou a bývalého poslance a středočeského hejtmana Davida Ratha Soudce případy Lucie Novanské a Davida Ratha vyloučil k samostatnému projednání.⁵⁵

Soudní senát rozhodl o vyloučení řízení těchto dvou obžalovaných k samostatnému projednání poté, co jedna z obhájkyň opakovaně odmítla zajistit obhajování jiným advokátem, a poté, co onemocněl MUDr. Rath. Soud takový krok učinil z důvodu rychlosti řízení. Exposlanec Rath žádal o odročení hlavního líčení kvůli chřipce.

27. 4. 2015 Rath nepřišel k soudu. Den před tím údajně spadl z kola a zranil se. Na pád se prý nepamatuje.

18. 5. 2015 Soudce opět přerušil kauzu. Bývalý středočeský hejtman nemá obhájce. Dvěma právníkům, kteří ho od začátku případu zastupovali, vypověděl smlouvu.

19. 5. 2015 Soud přidělil Rathovi obhájce ex offio (slovo pochází z latiny a znamená advokát z úředního příkazu, tedy advokát soudem přidělený k tzv. nutné obhajobě). Žalobce Petr Jirát a soud považují postup Rathovy obhajoby za obstrukci a snahu dostat případ, který se projednává od srpna 2013, na začátek. Nová advokátka Marcela Ondřejová může soud požádat o na seznámení se spisem. Hlavní líčení by mělo pokračovat 2. 6. 2015 závěrečnou řečí Rathovy obhajoby.⁵⁶

Žalobce Petr Jirát navrhnul bývalému hejtmanovi Davidu Rathovi nejméně devět let vězení, propadnutí veškerého majetku a přes 21 milionů korun při zadržení a domovní prohlídce. Rath vinu od začátku odmítá. Tendry byla podle něj pod vícenásobnou kontrolou úřadů a nemohl je prý jako hejtman ovlivnit.

Vzhledem ke společenské pozici Davida Ratha, ale také jeho osobnosti a historii jeho veřejného působení, se jedná o jednu z nejvýznamnějších korupčních kauz polistopadového období.

---

⁵⁵HLAVÁČOVÁ,V. Zprávy. online] Praha, 2015[cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava1462266,

⁵⁶HLAVÁČOVÁ,V. *Česká justice*. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/ceska-justice-ratha-ma-u-soudu-zastupovat-advokatka-ondrejova--1493413

Mnoho lidí si klade otázku, proč rameno spravedlnosti dopadlo právě na Davida Ratha, když existuje řada indicií o korupčních praktikách ještě daleko většího rozsahu. Proč stát dokázal koncentrovat síly a prostředky na dopadení Davida Ratha a není schopen je koncentrovat na dopadení jiných? Otázku je možné odbýt odkazem na náhodu, prostě některého zločince dopadnou a některého nikoli. Tak jednoduché to ovšem není.

V případě Davida Ratha došlo k souběhu několika okolností, které v jiných případech nenastaly. Za některé si může sám, jiné odrážejí širší společenské procesy. Zřejmé jsou tři okolnosti – trestní oznámení, které celé vyšetřování zahájilo, způsob jednání spojený s přebíráním finanční hotovosti a odhodlanost a profesionální práce policie a státního zastupitelství.

O původci trestního oznámení mnoho nevíme. Je zřejmé, že oznamovatel musel disponovat hodnověrnými informacemi o připravovaném korupčním jednání. Informace musely být dostatečně silné, aby státní zastupitelství (tam trestní oznámení přišlo) začalo konat. Informace musely být k dispozici také s dostatečným předstihem, aby bylo možné chytit pachatele při činu.

Právě osoba oznamovatele může budít největší pochybnosti, protože nějaká politická hra nemůže být vyloučena. Získání a využití někoho z Rathova blízkého okolí mohlo být politicky cílené, stejně jako mohlo jít o osobní pomstu či vyjádření morálního protikorupčního postoje.

Ať byla motivace jakákoli, bylo podání trestního oznámení správné. I kdyby podání na Davida Ratha bylo výsledkem politické hry, není na tom nic špatného, pokud se pracuje s fakty, pokud promluví více lidí, kteří mají o korupčním jednání informace.

Druhá podmínka je tradiční způsob přebírání úplatku v hotovosti. Převzetí hotovosti je pádný důkaz, je rizikové v okamžiku předání, ale bezpečné, když se předání nepodaří zdokumentovat. Složitě obchodní transakce lze sledovat s velkým časovým odstupem, ale dokazování, že se trestný čin stal, je obtížné. Převzetím hotovosti v krabici od vína Rath orgánům činným v trestním řízení výrazně pomohl.

Další podmínkou je odhodlanost státního zastupitelství a policie na trestní oznámení proaktivně reagovat. Zde se odráží změněná společenská situace, kdy určité síly na

státním zastupitelství jsou odhodlány stíhat korupční trestné činy. Pokud nový zájem vyšetřovat korupční trestné činy státnímu zastupitelství vydrží a v jeho soustavě převáží, můžeme se těšit na další „velké ryby“.⁵⁷

---

⁵⁷ BUREŠ,R. *Analýza současného stavu protikorupční politiky ČR. Doporučení k implementaci nové protikorupční strategie.* [on line]. 2010. [cit. 2015-05-10]. Dostupné z: http://www.soc.cas.cz/sites/default/files/soubory/bures_analyza_protikorupcni_strategie.pdf

8. VÝSLEDEK PREVENCE A OPATŘENÍ STÁTU

8.1. Zpráva Skupiny států proti korupci

Dne 5. 2. 2015 byla zveřejněna zpráva Skupiny států proti korupci (GRECO) hodnotící průběžné plnění doporučení Českou republikou v oblastech inkriminace a Transparentnost financování politických stran.

Vládní koalice ČSSD, ANO a KDU-ČSL se zavázala ve svém programovém prohlášení k posílení transparentnosti a důslednému boji proti korupci.

Předseda vlády Bohuslav Sobotka uvedl, že zpráva protikorupční skupiny Rady Evropy se věnuje především činnosti a aktivitám předešlých vlád, které o boji proti korupci hodně mluvili, ale o to méně skutečně dělaly. Tvrdí, že jeho vláda jde jinou cestou a své závazky bere vážně a krok po kroku je naplňuje.

Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jiří Dientsbier, jehož vláda pověřila koordinací boje s korupcí na vládní úrovni a je předsedou nově vzniklé Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí doplnil, že současná vláda ve svém programovém prohlášení vyhlásila důsledný boj proti všem formám korupce.

V prosinci 2014 schválil kabinet Bohuslava Sobotky Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2015 – 2017 a také Akční plán boje s korupcí na rok 2015. V rámci boje s korupcí si vláda stanovila tyto úkoly:

1. Legislativní řešení problematiky střetu zájmů
2. Zřízení centrálního elektronického registru všech smluv uzavřených veřejnou správou na určený finanční limit
3. Novou právní úpravu činnosti státního zastupitelství (zajištění jeho nezávislosti na politických vlivech)
4. Legislativní řešení prokazování původu majetku, které napomůže odhalování nepřiznaných nebo zatajených příjmů poplatníků daní z příjmů
5. Plánované rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu, s čímž souvisí příprava nového zákona o vnitřním řízení a kontrole ve veřejné správě
6. Nový zákon o veřejných zakázkách, atd.

Vláda při řešení této problematiky spolupracuje s neziskovým sektorem (např. Rekonstrukce státu a dalšími), jehož zástupci jsou členy nově vzniklé Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí i pracovních komisí předsedy rady.

Vládní koalice ČSSD, ANO a KDU-ČSL v roce 2014, výrazně snížila objem zakázek i finančních prostředků, které byly zadány v tzv. jednacím řízení bez uveřejnění. V roce 2012 za vlády ODS a TOP 09 dosáhla hodnota státních zakázek bez výběrového řízení 27,8 miliardy korun, v roce 2013 to bylo dokonce 31 miliard korun.

Naproti tomu vláda B. Sobotky v roce 2014 výrazně snížila objem zakázek bez výběrového řízení a jejich hodnota dosahovala o téměř 8 miliard korun méně oproti pravicové vládě v roce 2012, přesně 20,1 miliardy korun.

Nové vládě se podařilo téměř dvojnásobně navýšit počet veřejných zakázek v transparentních otevřených řízeních, zatímco v roce 2012 vláda P. Nečase zadala jen 3985, kabinet B. Sobotky jich v roce 2014 zadal 6277.

Od nového roku Úřad vlády ČR zveřejňuje na svých webových stránkách všechny nově uzavřené smlouvy a objednávky nad 50 tisíc korun. K podobné transparentnosti přistupují i ostatní resorty. Ministerstvo financí ČR začalo v polovině ledna 2015 poskytovat ve formátu otevřených dat veškeré informace o svých platných i neplatných smlouvách a proplacených fakturách, a to v časové řadě od roku 2010.

Jedním ze znepokojení, které skupina GRECO vyjádřila, je nedostatek zlepšení a opakované odkládání řešení otázky financování politických stran. Vláda v této věci připravuje změnu legislativy.

Novela zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích, která náleží do gesce Ministerstva vnitra, nastaví jasná pravidla financování politických stran a hnutí včetně stanovení limitu pro dary od fyzických i právnických osob. Ministerstvo má návrh zákona připraven. Momentálně o něm jedná koaliční rada.

V roce 2015 chce rovněž vláda schválit zavedení elektronické evidence tržeb či novelu zákona o prokazování původu majetku. Jedná se o revoluční změny, které naše země potřebuje a k jejichž prosazení chyběla předchozím vládám odvaha.⁵⁸

8.2. Hodnocení Rekonstrukce státu

Před rokem se vláda v programovém prohlášení zavázala k věcnému a časovému naplnění svých priorit, mezi které patřilo:

1. Průhledné financování politických stran
2. Rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu
3. Posílení nezávislosti státního zastupitelství

V legislativním plánu byly u všech návrhů termíny předložení vládě v roce 2014, termíny byly změněny, s výjimkou služebního zákona vláda jediný zákon neprojednala.

Koaliční poslance pochválit za změnu pravidel přijímání zákonů, která komplikuje pokoutné přílepy, a také za rychlé schválení ústavní změny, která umožňuje rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu. Se zákony připravovanými vládou to však nevypadá dobře. Kritiku přijatého služebního zákona nyní potvrdila Evropská komise a odmítá nám kvůli tomu přidělit eurofondy. Zbylé zákony vláda zatím ani neprojednala. Hotový zákon o financování politických stran koalice už půl roku odkládá z jednání. Pokud změny financování stran a kampaní nebudou schváleny letos, příští volby budou zase zcela bez pravidel.

V září měla vláda projednat čtyři zákony. Nestalo se tak. Rekonstrukce státu v říjnu oslovila všechny šéfy koaličních stran s nabídkou spolupráce. Tuto nabídku využil pouze Andrej Babiš. ANO vytvořilo realizační tým, který se pravidelně schází i s Rekonstrukcí státu. Díky němu např. poslanci Vondráček a Sedláček dosáhli shody

---

⁵⁸ Současná vláda. [online] Praha, 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dientsbier/z-medii/soucasna-vlada-vnima-boj-s-korupci-jako-jednu-ze-svych-zasadnich-priorit-126576/

poslanecké skupiny na finální podobě návrhu zákona registru smluv, který je v souladu s kritérii Rekonstrukce státu. Andrej Babiš deklaroval, že pokud nedosáhne v koalici shody, pošle registr smluv do Sněmovny bez koaliční podpory. ANO také podporuje předložený návrh zákona o financování politických stran. Zjevnou snahu prosadit rekonstrukční zákony kazí kritizovaná novela zákona o státním zastupitelství ministryně Válkové, která posiluje možnosti ministra ovlivňovat jednotlivé kauzy.

Ze sociálně demokratických ministrů je aktivní pouze Jiří Dientsbier, který právě dokončuje prováděcí návrh zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. Naopak zákon o financování politických stran ČSSD blokuje. Zřízení kontrolního orgánu obsažené v návrhu Ministerstva vnitra Bohuslav Sobotka jednoznačně odmítá, ačkoli se k jeho zřízení přihlásil před volbami.

Premiér zákon už šest měsíců odkládá z jednání a ministr vnitra Chovanec nedělá nic pro zařazení bodu, naopak k návrhu vlastního ministerstva navrhuje problematické vylepšování jako dárcovské sms, které jen komplikují možný konsenzus.

Při dojednání kompromisní verze zákona o registru smluv si sociální demokraté prosaili dvě podmínky – vyřazení veřejně obchodovatelných polostátních firem (ČEZ) a zpracování dopadové studie, ačkoli u poslaneckých návrhů není povinná. Podobná studie již v minulosti u původní verze byla udělána.

Zvláštní obrat nastal u KDU-ČSL. Pod jejich ministerstva žádný zákon nepadá. Zákonu o registru smluv velmi aktivně pomáhali v legislativním procesu. V září nastal zlom. Vedení strany zcela nečekaně odvolalo poslance Jiřího Junka z pozice vyjednavče pro registr smluv a nahradilo ho bývalým poslancem Janem Kasalem, dnes zaměstnancem ČD Cargo. Ten začal na jednání koalice otevírat dávno uzavřené spory o základních pilířích zákona. Lobboval za kompletní vyřazení státních firem a odtržení sankce neplatnosti nezveřejněné smlouvy a v pracovní skupině odmítl i výslednou kompromisní verzi návrhu upravenou Ministerstvem vnitra.⁵⁹

---

⁵⁹ Rok vlády. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukcestatu.cz/tiskove-zpravy/20140126_tz_rok-vlady.pdf

8.3. Hodnocení Skupiny států proti korupci

Druhá průběžná zpráva o plnění doporučení Českou republikou

Téma I: Inkriminace

Doporučení i.

GRECO doporučuje vyjasnit, že úplatkářství všech kategorií zaměstnanců ve veřejném sektoru je postižitelné bez ohledu na to, zda tito zaměstnanci jsou nebo nejsou schopni zásadně ovlivnit konečné rozhodnutí v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu.

Toto doporučení bylo částečně splněno. České orgány doložily čtyři případy, kterými dokazují, že vnitrostátní legislativa umožňuje trestní stíhání zaměstnanců veřejné správy pro trestné činy podplácení v souvislosti s obstaráváním věcí ve veřejném zájmu, bez ohledu na to, zda mají postavení úřední osoby či ne. Skupina GRECO nesouhlasila s tímto posouzením, neboť se domnívala, že pouze jeden z uvedených případů byl relevantní a znamenal krok správným směrem, konstatuje, že doporučení bylo částečně splněno a obnovuje svou výzvu státním orgánům, aby zajistily souladný výklad stávajících zákonných ustanovení k dosažení úplného splnění.

Doporučení ii.

GRECO doporučuje změnit ustanovení o nepřímém úplatkářství tak, aby byly splněny požadavky článku 12 Trestněprávní úmluvy o korupci, zejména pokud jde o přijetí nabídky nebo příslibu nepatřičné výhody a případů domnělého vlivu.

Bere na vědomí, že navržené změny odkazují na přijetí slibu neoprávněné výhody. Konstatuje, že doporučení je částečně splněno.

Doporučení iii.

GRECO doporučuje upřesnit, jakým způsobem je v ČR trestně postižitelné úplatkářství zahraničních arbitrářů a porotců a co nejdříve podepsat a ratifikovat protokol k Trestněprávní úmluvě o korupci.

Konstatuje nedostatek konkrétních opatření a naléhá na české orgány, aby uspíšily ratifikační proces. Doporučení zůstává částečně splněné.

Téma II: Transparentnost financování politických stran.

Doporučení:

- i. Přijmout opatření, která by zajišťovala, že i dary od členů politické strany se přiměřeně odrazí ve finančních zprávách politických stran a hnutí
- ii. Zavést přesná pravidla pro ocenění a vykazování nepeněžitých darů, včetně úvěrů a dalšího zboží a služeb poskytnutých za cenu nižší, než je cena obvyklá trhu
- iii. Hledat způsoby jak konsolidovat účetní knihy a účty politických stran a hnutí tak, aby zahrnovaly účty subjektů, které přímo či nepřímo souvisejí s danou politickou stranou nebo hnutím nebo jsou nějakým způsobem kontrolovány
- iv. Zajistit, aby se finanční zprávy politických stran a hnutí zveřejňovaly způsobem, který usnadní veřejnosti získat přístup k těmto zprávám
- v. Vyžadovat detailnější zveřejňování výdajů na kampaň ve výročních finančních zprávách a častější podávání zpráv a zveřejňování darů nad určitou hodnotu, které politické strany a hnutí obdržely v souvislosti s volebními kampaněmi
- vi. Zajistit, aby kandidáti vedoucí vlastní volební kampaň, nezávislou na kampani politické strany, podléhali normám, které platí pro politické strany
- vii. Zavést další opatření k posílení nezávislosti auditorů, kteří mají ověřovat a potvrzovat účty politických stran a hnutí
- viii. Doporučení o obecných pravidlech proti korupci při financování politických stran a volebních kampaní
- ix. Zavést vhodné sankce za veškerá porušení zákona o politických stranách a hnutích vedle stávajících sankcí

GRECO je znepokojeno nedostatkem efektivního zlepšení a opakovaným odkládáním přijetí navrhované legislativy. Vítá počátek nového legislativního procesu, kterým by měl být upraven zákon o shromažďování v politických stranách

a hnutí a zajistí tak transparentní financování politických stran a hnutí. Příprava dodatečného návrhu, který by měl vyřešit obavy ohledně financování volebních kampaní je také vítaným vývojem

Doporučení zůstávají nesplněna.

Skupiny států proti korupci došly k závěru, že dosud dosažený velmi malý pokrok není dostatečný, aby změnil úroveň implementace částečně splněných či nesplněných doporučení. Ze třinácti doporučení uložených Hodnotící zprávou, pouze jedno bylo splněno uspokojivým způsobem, tři byla částečně splněna a devět zůstává nesplněno.⁶⁰

---

⁶⁰ Hodnotící zpráva GRECO, [online] Brusel [2014-02-03] 2014 [cit. 2015-05-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_czech_republic_chapter_cs.pdf

9. NÁVRHY PROTİKORUPČNÍCH OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ

9.1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu v České republice

Posilování protikorupčního klimatu v české společnosti V oblasti protikorupční politiky se setkávají otázky systémové a legislativní s otázkami postojovými a mravními.

V postojové oblasti převažuje odmítání korupce jako nežádoucího společenského jevu, nicméně narůstá rezignace a smířování se s korupcí, jako s nutným zlem. Z hlediska osobní angažovanosti převládá pasivita a přesvědčení, že nositelem protikorupčního úsilí má být stát.

Pasivita je bohužel způsobena zejména případy, kdy je trestán či alespoň znevýhodňován ten, kdo proti konkrétním doloženým případům korupce vystupuje, zatímco nositelé nejnebezpečnějších forem korupce profitují a posilují si své postavení. Snižování míry korupce v zemi se neobejde bez posilování odmítání korupce. Zejména je nutné posilovat občanskou angažovanost směřující k aktivnímu vystupování proti různým projevům korupce.⁶¹

9.2 Zvyšování transparentnosti veřejné správy a politických stran

Na vrcholu příčin korupce v České republice stojí především nedostatečně fungující veřejná správa a problematika financování politických stran. Primární snahou vlády v boji s korupcí je dosažení nepochitické a profesionální veřejné správy a to také ve své protikorupční strategii dále rozvíjí.

---

⁶¹ Vláda ČR. *Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, 2013*. [online] 16.3. 2013 [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Strategie-2013-a-2014.pdf>

Klade si za cíl vytvořit takovou veřejnou správu, která bude identifikovat a analyzovat závažné problémy ve společnosti, pravidelně předkládat návrhy na systémová řešení, a v neposlední řadě se bude pohybovat pouze a jen v mezích zákona a na základě pravomocí, které mu byly s funkcí veřejného činitele přiděleny.

Nutným předpokladem k naplnění těchto cílů je především účinný kontrolní systém, který bude dohlížet nad transparentností právního systému a bude usilovat o co nejvyšší míru legitimacy. Kvalita veřejné správy je základem protikorupční politiky ČR.

Posilování transparentnosti fungování veřejného sektoru je otázkou jak potřebné legislativy, tak i jejího pravidelného monitorování, implementace a jak již bylo uvedeno výše, účinné kontroly. V neposlední řadě je posilování transparentnosti záležitostí každodenní manažerské činnosti představitelů veřejného sektoru.⁶²

V rámci problematického a mnohdy neprůhledného financování politických stran dochází ke ztrátě loajality voličů k demokratickému režimu a s tím související pasivitě a neochotě občanů (potencionálních voličů) se do protikorupční politiky zapojit, což vede k posilování imunity korupčního systému. Kruh se uzavírá tím, že většinou je boj proti korupci v rukou korupčníků, politiků. Jak jsme se mohli přesvědčit tak výměna politické garnitury k ničemu nevede a je nutné nalézt jiné řešení.

Opatření legislativního charakteru:

10. nutným předpokladem k transparentní veřejné správě je v první řadě úprava právního postavení státních úředníků
11. jednou z nejdůležitějších věcí potřebných k řádnému fungování protikorupční politiky je kvalitní personální zajištění veřejné správy ne z hlediska počtu úředníků, ale vzdělaných a soustavně proškolených zaměstnanců, kteří budou účinně motivováni odpovídajícím a dostatečně flexibilním a průhledným odměňovacím systémem.

---

⁶² Vláda ČR. *Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, 2013*. [online] 16.3. 2013 [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Strategie-2013-a-2014.pdf>

Opatření nelegislativního charakteru:

12. posilovat osobní odpovědnost vedoucích pracovníků veřejné správy za přijatá rozhodnutí
13. zkvalitňovat procesy řízení ve státní správě pomocí interních protikorupčních programů
14. řídit veškeré veřejnoprávní činnosti schválenými dlouhodobými strategickými záměry
15. zkvalitnit kontrolní procesy s cílem zajištění dohledu nad zákonností a efektivností výkonu správních úřadů.
16. rozvíjet průhlednost v rámci činností samospráv všech stupňů
17. apelovat na protikorupční odolnost všech zaměstnanců veřejné správy (je nutné srozumitelně vymezovat korupční rizika a seznamovat úředníky s problematikou střetu zájmů, aby mohli efektivně korupčnímu jednání předcházet

Nástroje:

18. přijetí kvalitního zákona o úřednících
19. zavedení personální politiky ve státní správě
20. vyhodnocení účinnosti zákona o střetu zájmů a náprava jeho nedostatků
21. přijetí kvalitního zákona o finanční kontrole ve veřejné správě
22. zajištění ochrany oznamovatelů
23. zveřejňování poradců a poradních orgánů
24. vzdělávání úředníků
25. zavedení vzdělávání v oblasti boje s korupcí formou e-Learningu
26. zákon o svobodném přístupu k informacím
27. otevřená data
28. analýza možností zřízení informačního komisaře
29. dostupnost informací o boji s korupcí⁶³

---

⁶³ Vláda ČR. *Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, 2013*. [online] 16.3. 2013 [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Strategie-2013-a-2014.pdf>

9.3. Podpora odhalování, vyšetřování a stíhání korupce

Při odhalování, vyšetřování a stíhání korupce, zejména jejích organizovaných a závažnějších forem, došlo v poslední době k pozitivnímu posunu. Zvyšuje se počet oznamovaných, vyšetřovaných a stíhaných případů korupce. Systém trestní represe však stále vykazuje značné nedostatky.

Koncentrované úsilí musí směřovat k tomu, aby činnost všech orgánů činných v trestním řízení směřovala k potrestání zejména nejzávažnějších případů korupce. Cílem je takový výkon spravedlnosti, který bude přispívat ke snižování míry beztrestnosti pachatelů závažných trestných činů korupčního charakteru. Činnost orgánů činných v trestním řízení musí naplňovat principy generální prevence.⁶⁴

Opatření legislativního charakteru:

10. trvale podporovat oznamovatele, jakožto klíčového zdroje informací o korupčních případech, zejména jejich závažnějších variant
11. posilovat specializaci jednotlivých orgánů činných v trestním řízení – na specializovanou činnost ÚOKFK navázat specializované státní zastupitelství a podporovat specializaci jednotlivých soudců.

Opatření nelegislativního charakteru:

12. monitorovat a vyhodnocovat odhalování a vyšetřování korupční trestné činnosti
13. posílit operativní činnost policie a spolupráci specializovaných celostátních útvarů
14. více využívat speciální nástroje trestního řádu, k nimž patří spolupracující obviněný, předstíraný převod, ale i odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu
15. zajistit dostatečné ekonomické a technické zázemí pro využití operativní techniky a moderních metod vyšetřování (přibírání znalců a expertů)
16. podporovat a rozšiřovat zabavování výnosů z trestné činnosti, jako jednoho z nejefektivnějších nástrojů potlačování korupce

Nástroje:

---

⁶⁴ tamtéž

17. přijetí zákona řešícího ochranu oznamovatelů
18. zřízení specializovaného státního zastupitelství (zákon o státním zastupitelství)
19. novela trestního zákoníku zakotvující obligatorní propadnutí zajištěného majetku a znovuzavedení institutu účinné lítosti
20. zavedení registru přestupků
21. vzdělávání orgánů činných v trestním řízení
22. společné vzdělávání orgánů činných v trestním řízení
23. poskytování informací o vlastnických strukturách právnických osob
24. bankovní tajemství a snadnější získávání informací z bankovního a ostatního finančního sektoru
25. další prolomení daňové mlčenlivosti v závažných případech
26. analýza aplikace zkoušek spolehlivosti
27. zefektivnění správy zajištěného majetku
28. rozšíření možností odčerpávání majetku⁶⁵

9.4. Projekt rekonstrukce státu

Téměř dvacítka nevládních organizací, které se zabývají otázkami dobrého vládnutí, transparentnosti a odpovědnosti veřejné správy, tvoří páteř projektu Rekonstrukce státu. Mezi patrony a poradci jsou přední osobnosti z oblasti práva, ekonomie, byznysu, politologie, sociologie a médií a kulturního života.

Podle svých možností přispívají k prosazení kvalitních zákonů Rekonstrukce státu. Na odborníky se obrací např. s žádostmi o posouzení a konzultace návrhů a stanovisek. Znamé osobnosti pomáhají nadchnout a do projektu zapojit širší veřejnost. Jsou jimi: Vladimíra Dvořáková – politoložka, Zbyněk Frolík – podnikatel, Michal Klíma – politolog, František Korbek – právník, člen Legislativní rady vlády, a další.

---

⁶⁵ Hodnotící zpráva GRECO, [online] Brusel [2014-02-03] 2014 [cit. 2015-05-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_czech_republic_chapter_cs.pdf

Návrh protikorupčních opatření Rekonstrukce státu je prosazení devíti zákonů proti korupci a klientelismu.

9.4.1. Průhledné financování politických stran a volebních kampaní

Financování politických stran je řešeno v zákoně o sdružování v politických stranách a politických hnutích, který byl už mnohokrát novelizován. Zásadní změnu z roku 1994 změkčil Ústavní soud, který zrušil původní kontrolu ze strany Nejvyššího kontrolního úřadu a na místo úplného zákazu podnikání stran umožnil podnikání v určitých segmentech ekonomiky.

V roce 2001 došlo k jedné změně v oblasti transparentnosti: strany musely přesněji vykazovat dary, zpřísnila se pravidla pro přijímání darů, nebo např. Pro výroční zprávy. V roce 2004 se změny týkaly zpřísnění povinnosti vykazovat dary. V březnu 2012 Ministerstvo vnitra připravilo kvalitní návrh nového zákona o veřejném dohledu nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který zřizoval nový nezávislý úřad. Dalšími změnami byla regulace předvolebních kampaní, zavedení transparentních účtů, výrazně podrobnější vykazování ve výročních zprávách a další.

Zřízení nového úřadu vzbudilo u politiků nevoli. Dlouho odkládané projednávání návrhu se přerušilo a ani na jednání zástupců stran se nepodařilo dospět ke shodě. Vláda nakonec pověřila Ministerstvo vnitra za čtyři týdny připravit návrh znovu a jinak – bez nového dozorového orgánu.

V dubnu 2013 poslala vláda do Sněmovny nový návrh. Kontrolní mechanismy měly být nahrazeny zřízením aktivní žalobní legitimace občanů a právních subjektů a řešením problémů v rámci správního soudnictví. Vláda se rozhodla z návrhu vyjmout i tyto prvky a zákon do Sněmovny poslala bez jakéhokoli zajištění kontroly a sankcí, z důvodu snahy o uspíšení procesu.

V květnu 2013 návrh prošel prvním čtením a bylo přikázáno jeho projednávání ve výborech. Zákon nenaplňoval požadavky GRECO. Potom padla vláda s ní i celý zákon.

Ministerstvo vnitra v květnu 2014 má nový návrh. Jde o novelu zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích, která navrhuje zřízení nového dozorového orgánu. Problematika volebních kampaní má být řešena až v budoucnu. Připomínky Rekonstrukce státu byly zpracovány jen z malé části. Novela zákona o financování politických stran měla být v září předložena vládě. Zatím nedošla ani do mezirezortního připomínkového řízení. Důvodem je údajné čekání na dosažení politické shody ohledně kontrolního úřadu.⁶⁶

9.4.2. Elektronická majetková přiznání ke dni nástupu do funkce

Úřad vlády chystal rozsáhlou, maximalistickou novelu, u které bylo nepravděpodobné, že by se vůbec stihla projednat. U kulatého stolu s odborníky s cílem určit, jaké změny v zákoně je reálné stihnout do voleb prosadit. Doporučila se pouze dílčí novelu skrze poslanecký návrh připravený Petrem Gazdíkem. Přišly ale předčasné volby a oba návrhy skončily v šuplíku. V srpnu 2014 vzniká analýza implementace a dopadů zákona.

9.4.3. Zákon o registru smluv

Předložení návrhu zákona proběhlo v červnu 2012 a projednávání zákona se protahuje. Poslanci za ODS a s podporou ČSSD si vyžádali analýzu. Ta potvrdila, že obce kvůli tomuto zákonu nezkolabují. Zákon ale kvůli předčasným volbám spadl pod stůl. V listopadu 2013 je zákon znovu navržen. Na mimořádné schůzi Poslanecké sněmovny poslali poslanci zákon do projednávání ve výborech. Řada z nich ohlásila, že návrh nepovažuje za kvalitní. Část poslanců zvažovala nahradit sankci neplatnosti, což je základní princip zákona, který říká, že nezveřejněná smlouva je neplatná, sankcí ve formě pokuty.

Svazy obcí a průmyslu lobbovaly za vyřazení ze zákona. Připravovali pozměňovací návrhy a přesvědčovaly poslance, že by po zavedení tohoto zákona nikdo nekandidoval

---

⁶⁶ Průhledné financování politických stran. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z www.rekonstrukcestatu.cz/cs/pruhledne-financovani-politickych-stran-a-volebnich-kampani

na starostu. Byla založena iniciativa Starostové pro transparentnost, mají zájem zveřejňovat. V červnu 2014 Ústavně právní výbor schvaluje upravený návrh

Ačkoliv většina stran slibuje před volbami větší transparentnost hospodaření s veřejnými penězi, klíčovou protikorupční normu jakou je Registr smluv nebyly parlamentní strany rok od jejich závazku schopny prosadit.⁶⁷

9.4.4. Zrušení anonymních akcií

Zákon schválilo 160 poslanců ze 162 hlasujících v únoru 2013. Zamítli pozměňovací návrh, který by zajistil ochranu dosavadním anonymním vlastníkům. Senát zákon vrátil s pozměňovacím návrhem na zpřísnění podmínek pro společnosti soutěžící o veřejné zakázky a podnikající v oblasti solární energie a biomasy, což by mohlo ve svém důsledku zkomplikovat přijetí zákona. V květnu 2013 poslanci přijali původní schválené znění bez senátního návrhu.⁶⁸

9.4.5. Zákon o nominacích do dozorčích rad

Vláda schvaluje dokument s názvem „Zásady odměňování vedoucích zaměstnanců a členů orgánů obchodních společností s majetkovou účastí státu nad 33%, včetně státních podniků a jiných státních organizací zřízených zákonem nebo ministerstvem“. Návrh zákona je v připomínkovém řízení.

Návrh podrobně neupravuje nominační proces, neřeší složení a pravidla činnosti nominačních komisí jednotlivých ministerstev a nekonkretizuje kvalifikační a jiné osobnostní předpoklady. Připomínky zpracovány nebyly. Legislativní rada vlády nedoporučila vládě návrh v předložené podobě schválit a negativní postoj opakovala. Vláda zřídila výbor pro personální nominace.

---

⁶⁷Smlouvy na internetu. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukce-statu.cz/cs/smlouvy-na-internetu

⁶⁸Zrušení anonymních akcií. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukcestatu.cz

Na základě hodnocení fungování tohoto výboru Rekonstrukce vlády, kde kritizuje výbor, že jde i nadále pouze jen o formality a proč je potřeba přijmout nový zákon. Ministerstvo financí odmítá vypracování nového zákona a současný postup považuje za dostatečný. Premiér Bohuslav Sobotka ukládá Ministerstvu financí nový termín pro předložení návrhu zákona.⁶⁹

9.4.6. Služební zákon

Přijetí zákona, který by zajistil kvalitní fungování státní správy, bylo jednou z podmínek přijetí České republiky do Evropské unie. Zákon je od roku 2002, ale účinnosti nabylo jen pár paragrafů.

Návrh vlády Petra Nečase řešil pouze dílčí problémy, navíc v rozporu s požadavky na transparentnost výběrových řízení, systém odměňování, nestranné personální řízení a právní ochranu úředníků. Projednávání zákona skončilo rozpuštěním Sněmovny. Navrhovaná novela ČSSD také padá s rozpuštěním Sněmovny.

Po několika měsících vyjednávání představila koaliční skupina komplexní pozměňovací návrh. Sněmovna přijala kompromisní návrh. Návrh měl sice chyby a bude třeba jej brzy novelizovat, přesto byl schválen. Je nutné podotknout, že projednání tohoto zákona bylo podmínkou prezidenta Miloše Zemana k tomu, aby jmenoval novou vládu.⁷⁰

9.4.7. Zákon o státním zastupitelství

V květnu 2013 předložila Nečasova vláda návrh zákona o státním zastupitelství, který mohl zajistit nezávislé postavení státních zástupců nad politickými zásahy. Rusnokův kabinet tento návrh stáhl. Ministryně Válková rozeslal nový návrh zákona poslancům,

---

⁶⁹ Zákon o nominacích dozorčích rad. [online] Praha, 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z www.rekonstrukcestatu.cz

⁷⁰ Služební zákon. [online] Praha, 2015 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukcestatu.cz

ale neposkytla ho státním zástupcům. Ti po přečtení zaujali velmi kritické stanovisko. Tento návrh by měl být předložen.⁷¹

9.4.8. Průhledný legislativní proces

V lednu 2014 návrh prochází prvním čtením. Výbory si dávají na čas, ale nakonec novelu podporují. Sněmovna novelu svého jednacího řádu schvaluje Petr Gazdík (TOP 09) představil novelu Senátu jako zásadní protikorupční opatření. Zákon je přijat

9.5. Doporučení Evropské komise pro Českou republiku

Komise se soustředí především na konkurenceschopnost a ekonomický růst. Úspěšná implementace doporučení pro jednotlivé země bude nezbytná k tomu, aby se Evropa vrátila k udržitelnému růstu, začala vytvářet pracovní místa a byla méně závislá externích cyklických faktorech, ze kterých těží současné oživení.

Evropská komise doporučila České republice v letech 2015 a 2016:

1. Snížit podíl deficitu veřejných financí na HDP o půl procentního bodu na 1,5%. Zlepšit řízení zdravotnictví a zvýšit jeho efektivitu.
2. Bojovat proti daňovým únikům, zjednodušit daňový systém a implementovat protikorupční opatření. Posílit transparentnost veřejných nákupů, zejména zavedením centrálního registru smluv.
3. Snížit daňovou zátěž nízkopříjmových skupin a přesunout zdanění do jiných oblastí.
4. Přijmout reformu vysokého školství, nabídnout učitelům odpovídající vzdělávání, podporovat málo výkonné školy a více zapojit do vzdělávání znevýhodněné děti, včetně Romů.

---

⁷¹ Zákon o státním zastupitelství. [online] Praha, 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukce-statu.cz

Z celoevropského pohledu komise poukázala na to, že Česká republika netrpí makroekonomickou nerovnováhou a nemá problém s nadměrným deficitem veřejných financí.

Zpracovat by měla Česká republika spustit antikorupční plán a zajistit vyšší průhlednost a výkonnost systému veřejných zakázek. Komise výslovně zmiňuje zřízení centrálního registru smluv.⁷²

System národní integrity České republiky má řadu slabých míst. Prvním krokem k jejich posílení je pochopit role jednotlivých aktérů a naučit se rozlišovat, které jejich jednání systém posiluje a které jej naopak oslabuje. Přitom je třeba sledovat, nakolik odpovědné je chování konkrétních jednotlivců.

Předvídatelně a transparentně se totiž lze chovat i v rámci existujících pravidel, jakkoli jsou nedokonalá a děravá. Shrnutí hlavních poznatků poskytují řadu konkrétních podnětů ke změnám, které mohou systém posílit. Zároveň musí mít reformy určitou logickou návaznost, aby přinesly kýžený efekt. Například snaha posilovat nezávislost institucí, které se v klíčových rozhodnutích chovají neodpovědně a netransparentně, je v lepším případě nerozum, v horším chladný mocenský kalkul.

Odlišit skutečné reformy od vytváření nových slabín je největší výzvou pro každého, kdo se chce do reformního procesu aktivně zapojit.

---

⁷² Brusel doporučuje. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/311379-brusel-doporučuje-zjednoduste-dane-a-udelejte-poradek-ve-zdravotnictvi/>

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila nejdříve definovat základní pojmy a kategorie týkající se korupce a korupčního chování. Dále jsem se zabývala vývojem korupce v České republice od první republiky do současnosti. Velké korupční kauzy proběhly i za první republiky, která je pro nás symbolem demokracie. Korupční chování bylo rozšířené v dobách komunismu, je v současnosti a s největší pravděpodobností bude i v budoucnosti.

Statistické ukazatele vnímání korupce nám ukazují, že si Česká republika v této oblasti nevede příliš dobře. Některé výsledky byly na úrovni rozvojových států, za které se ČR nepovažuje. Ve srovnání se státy Evropské unie a západoevropskými státy obsazujeme poslední místa. V hodnocení za rok 2014 jsme na 25. místě za Slovenskem a Maďarskem. Tyto státy bývaly za námi.

Česká republika má vypracované strategie a programy boje proti korupci, ale od roku 2006 neexistuje souvislá zpráva o výsledcích boje proti korupci. V roce 2014 vznikla nová Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí. Jedním z hlavních programů současné vlády je boj proti korupci. Ve zprávě o korupci Evropské komise se dovídáme, že ze třinácti doporučení jsme splnili pouze jedno, tři částečně a devět doporučení ohledně transparentnosti politických stran a volebních kampaní žádnou. Současný premiér Bohuslav Sobotka svaluje vinu na předešlé vlády.

Také vznikl projekt Rekonstrukce státu, který chce prosadit devět zákonů, které jsou zásadní pro boj proti korupci. Je v ní popsán příběh každého z devíti zákonů, jak se dostal do Sněmovny a zda byl schválen nebo ne a z jakých důvodů. Také sleduje programová prohlášení politických stran ve volebních kampaních a v současné době rozjízdí program, kdy bude zveřejňovat, jak poslanec hlasuje a zda je to v souladu s předvolebními sliby. Je to na pomoc občanům, aby si mohli promyslet, komu dají svůj hlas v příštích volbách. Zjednodušeně řečeno – kdo plní předvolební sliby.

Největší problém je se schvalováním zákonů o transparentnosti politických stran a centrálním registrem smluv. Ze zjištění v mé práci mám pocit, že politici o schválení těchto zákonů nechtějí ani jednat, natož je schvalovat.

Řešení kauzy Davida Ratha, se blíží ke konci, nepravomocné rozsudky devíti obžalovaných již známe. Hlavní líčení s Davidem Rathem je posunuto na červen2015. Možná i tato kauza by mohla být výstrahou pro další potenciální „korupčníky“.

Vládní program boje proti korupci obsahuje preventivní opatření, strategie, programy vlády, které když se budou plnit a dodržovat, korupci v České republice omezí. Důležité je také každoročně hodnotit stav v boji proti korupci a podle dosažených výsledků připravovat nová opatření.

Myslím si, že problém korupce v České republice je důsledkem morálního a hodnotového úpadku celé české společnosti a věřím, že vyroste generace, která s tím nebude souhlasit a opravdu bude proti korupci bojovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce. Projevy potírání v České republice a v Evropské unii*. Mezinárodní politologický ústav, 2006.

FRIČ, P. *Korupční klima v ČR*. Praha: G plus G, 1999. ISBN 8086103269

HROMKOVÁ, D., HUK, J., KLUGEROVÁ, J., KOČKOVÁ, A., PUALOVČÁKOVÁ, L., VACÍNOVÁ, T. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2012. ISBN 978-80-7452-024-2

KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie vděčnosti a nevděčnosti – kudy vede cesta k přátelství*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1838-5

OCHRANA, F., PAVEL, J., VÍTEK, L. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2

PACHMAN, Aleš: *Povaha a korupce v České republice*. In: DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít – ŠIMÍČEK, Vojtěch (Eds.): *Korupce. Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Mezinárodní politologický ústav 2006, Brno.

RYSKA, P., PRŮŠA, J. *Korupce Ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause, 2013, publikace 6/2013. ISBN 978-80-247-1838-5

ŠTIČKA, M. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Česká republika, Transparency International, 2008. ISBN 8087123042

ŠTENCL, R. *Aféry první republiky*. Respekt, 6, 1995, č.11, s. 9-11

VONDRÁČEK, O., HAVRDA, M. *Korupce jako parzít Návod, jak ji porzít*. Praha: Sport – Press, 2013. ISBN 978-80-87050-00-2

VOLEJNÍKOVÁ, J. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess consulting, 2008. ISBN 8072590553

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BUREŠ, R. *Analýza současného stavu protikorupční politiky ČR. Doporučení k implementaci nové protikorupční strategie.* [on line]. 2010. [cit. 2015-05-10].

Dostupné z:

http://www.soc.cas.cz/sites/default/files/soubory/bures_analyza_protikorupcni_strategie.pdf

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. [on line]. 2008 [cit. 2015-4-20]. Dostupné z:

http://www.transparency.cz/doc/akce_a_skoleni/nabidka_kurzu/vzdelavani_scripta2008.pdf

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Mapování korupce.* [online] 2014 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/co-delame/temata/mapovani-korupce/>

CO JE WHISTLEBLOWING [online]. [cit. 2015.05.8]. Dostupné z:

<http://www.whistleblower.cz/co-je-whistleblowing/#Kdo>

VEŘEJNÁ SPRÁVA: *Členění veřejné správy.* [online] [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: www.verejna-sprava.blogspot.cz/2011/05/16-cleneni-verejne-spravy.html

Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. [online] Praha, 2014. [cit. 2015-05-10] Dostupné z: www.korupce.cz/assets/rada-vlady/Statut-Rady-vlady-pro-koordinaci-boje-s-korupci.pdf 30.7.2015, č.629

Brusel doporučuje. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/311379-brusel-doporucuje-zjednodustedane-a-udelejte-poradek-ve-zdravotnictvi/>

Zákon o nominacích dozorčích rad. [online] Praha, 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z www.rekonstrukcestatu.cz

Služební zákon. [online] Praha, 2015 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukcestatu.cz

Zákon o státním zastupitelství. [online] Praha, 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: www.rekonstrukcestatu.cz

Průhledné financování politických stran. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-20].
Dostupné z www.rekonstrukcestatu.cz/cs/pruhledne-financovani-politickych-stran-a-volebnich-kampani

Veronika Hlaváčová, Česká justice. [online] Praha, 2015 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z:
www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/ceska-justice-ratha-ma-u-soudu-zastupovat-advokatka-ondrejova--1493413

Soud poslal Davida Ratha do vazby. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z:
www.zpravy.idnes./soud-poslal-davida-ratha-do-vazby-dqc-/domaci.aspx?c=A120516-122733-domaci-jav

Hejtmana a poslance Davida Ratha zadržela policie. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.domaci.ihned.cz/cesko/c1-55802760-hejtmana-a-poslance-ratha-zadrzela-policie-podezira-ho-z-korupce

Rath rezignoval na post hejtmana stredočeského kraje. [online] Praha, 2012 [cit. 2015-05-19]. Dostupné z: www.zpravy.idnes.cz/razh-rezignoval-na-post-hejtmana-stredoceskeho-kraje-pdc-/domaci.aspx?c=A120516_152808_praha-zpravy_cen

Předpoklady pro boj s korupcí. [online] Praha. [cit. 2015-05-15].

Dostupné z: www.mvcr.cz/rs_atlantic/data/files/faq5.pdf

Stálá mise České republiky při OECD v Paříži. [online] 2012 [cit. 2015-05-15].

Dostupné z:

www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/instrumenty_oecd/umluva_o_boji_s_podplacenim_verejnych.html

KOTLÁNOVÁ, E., KOTLÁN, I. *Vliv institucionálního prostředí na velikost korupce.*

Politická ekonomie 2/2012. [online] 2012 [cit. 2015-05-18]. Dostupné z:

<http://www.vse.cz/polek/836>

Vláda ČR. *Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014, 2013.* [online] 16.3. 2013 [cit. 2015-05-18]. Dostupné z:

<http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Strategie-2013-a-2014.pdf>

Hodnotící zpráva GRECO, [online] Brusel [2014-02-03] 2014 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_czech_republic_chapter_cs.pdf

SEZNAM JINÝCH ZDROJŮ

Zákon č. 40/2009 Sb., § 334, odst. 1, 2009., Přijetí úplatku. In: Trestní zákoník. 2009.
Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Burianová Karolína

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Situace České republiky v oblasti korupčního chování. Možné cesty boje proti korupci v systému veřejné správy v České republice.

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 65

Celkový počet stran příloh: 18

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet internetových zdrojů: 18

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: Dr. Jindřich Nový, Ph.D